

Belgische Senaat

Gewone Zitting 2002-2003

2-252

Plenaire vergaderingen
Donderdag 19 december 2002

Ochtendvergadering

Handelingen

Session ordinaire 2002-2003

Sénat de Belgique

Annales

Séances plénières
Jeudi 19 décembre 2002

Séance du matin

2-252

De **Handelingen** bevatten de integrale tekst van de redevoeringen in de oorspronkelijke taal. Deze tekst werd goedgekeurd door de sprekers. De vertaling – *cursief gedrukt* – verschijnt onder de verantwoordelijkheid van de dienst Verslaggeving. Van lange uiteenzettingen is de vertaling een samenvatting.

De nummering bestaat uit het volgnummer van de legislatuur sinds de hervorming van de Senaat in 1995, het volgnummer van de vergadering en de paginering.

Voor bestellingen van Handelingen en Vragen en Antwoorden van Kamer en Senaat:
Dienst Publicaties Kamer van volksvertegenwoordigers, Natieplein 2 te 1008 Brussel, tel. 02/549.81.95 of 549.81.58.

Deze publicaties zijn gratis beschikbaar op de websites van Senaat en Kamer:
www.senate.be www.dekamer.be

Afkortingen - Abréviations

AGALEV	Anders Gaan Leven
CD&V	Christen-Democratisch en Vlaams
CDH	Centre Démocrate Humaniste
ECOLO	Écologistes
MR	Mouvement réformateur
PS	Parti Socialiste
SP.A	Socialistische Partij Anders
VL. BLOK	Vlaams Blok
VLD	Vlaamse Liberalen en Democraten
VU-ID	Volksunie-ID21

Les **Annales** contiennent le texte intégral des discours dans la langue originale. Ce texte a été approuvé par les orateurs. Les traductions – *imprimées en italique* – sont publiées sous la responsabilité du service des Comptes rendus. Pour les interventions longues, la traduction est un résumé.

La pagination mentionne le numéro de la législature depuis la réforme du Sénat en 1995, le numéro de la séance et enfin la pagination proprement dite.

Pour toute commande des Annales et des Questions et Réponses du Sénat et de la Chambre des représentants: Service des Publications de la Chambre des représentants, Place de la Nation 2 à 1008 Bruxelles, tél. 02/549.81.95 ou 549.81.58.

Ces publications sont disponibles gratuitement sur les sites Internet du Sénat et de la Chambre:
www.senate.be www.lachambre.be

Inhoudsopgave	Sommaire
Regeling van de werkzaamheden4	Ordre des travaux 4
Wetsontwerp tot wijziging van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt (Stuk 2-1380) (Evocatieprocedure).....4	Projet de loi portant modification de la loi du 29 avril 1999 relative à l'organisation du marché de l'électricité (Doc. 2-1380) (Procédure d'évocation) 4
Algemene bespreking4	Discussion générale 4
Artikelsgewijze bespreking.....13	Discussion des articles 13
Wetsontwerp betreffende de uitvoering van de Aanvullende Overeenkomst, ondertekend te Singapore op 10 december 1996, tot wijziging van de Overeenkomst tussen de Regering van het Koninkrijk België en de Regering van de Republiek Singapore tot het vermijden van dubbele belasting inzake belastingen naar het inkomen, ondertekend te Singapore op 8 februari 1972 (Stuk 2-1330) (Evocatieprocedure)13	Projet de loi relatif à l'exécution de la Convention additionnelle, signée à Singapour le 10 décembre 1996, modifiant la Convention entre le Gouvernement du Royaume de Belgique et le Gouvernement de la République de Singapour tendant à éviter la double imposition en matière d'impôts sur le revenu, signée à Singapour le 8 février 1972 (Doc. 2-1330) (Procédure d'évocation) 13
Algemene bespreking13	Discussion générale 13
Artikelsgewijze bespreking.....17	Discussion des articles 17
Wetsontwerp betreffende de tenuitvoerlegging van de overeenkomst tussen het Koninkrijk België en de Verenigde Arabische Emiraten tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontgaan van belasting inzake belastingen naar het inkomen en naar het vermogen, en van het protocol, ondertekend te Washington op 30 september 1996 (Stuk 2-1331) (Evocatieprocedure)17	Projet de loi relatif à l'exécution de l'accord entre le Royaume de Belgique et les Émirats Arabes Unis tendant à éviter la double imposition et à prévenir l'évasion fiscale en matière d'impôts sur le revenu et sur la fortune, et du protocole, signés à Washington le 30 septembre 1996 (Doc. 2-1331) (Procédure d'évocation) 17
Algemene bespreking17	Discussion générale 17
Artikelsgewijze bespreking.....19	Discussion des articles 19
Wetsontwerp tot wijziging van de wet van 11 december 1998 betreffende de classificatie en de veiligheidsmachtigingen (Stuk 2-1339) (Evocatieprocedure)19	Projet de loi modifiant la loi du 11 décembre 1998 relative à la classification et aux habilitations de sécurité (Doc. 2-1339) (Procédure d'évocation)..... 19
Algemene bespreking19	Discussion générale 19
Artikelsgewijze bespreking.....23	Discussion des articles 23
Wetsontwerp betreffende de meerwaarden bij vervreemding van bedrijfsvoertuigen (Stuk 2-1340) (Evocatieprocedure)23	Projet de loi concernant les plus-values à l'occasion de l'aliénation de véhicules d'entreprise (Doc. 2-1340) (Procédure d'évocation)..... 23
Algemene bespreking23	Discussion générale 23
Artikelsgewijze bespreking.....25	Discussion des articles 25
Berichten van verhindering.....25	Excusés 25

Voorzitter: de heer Armand De Decker

(De vergadering wordt geopend om 10.10 uur.)

Regeling van de werkzaamheden

De heer Hugo Vandenberghe (CD&V). – Aan de orde zijn zo dadelijk het wetsontwerp tot wijziging van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt en de vraag om uitleg van de heer Van Quickenborne over de elektriciteitsmarkt. De commissie voor de Financiën en voor de Economische Aangelegenheden die zich over dit ontwerp heeft gebogen, komt vandaag om kwart over tien bijeen. Dat is tegen de gewone gang van zaken. Dat commissies vergaderen tijdens de openbare vergadering werd altijd aanvaard, maar niet de commissie die zich gebogen heeft over het ontwerp dat ter bespreking voorligt. Ik vraag dan ook de stemming over de schorsing van de vergadering van de commissie voor de Financiën en voor de Economische Aangelegenheden tot de Senaat klaar is met de behandeling van dit wetsontwerp.

De voorzitter. – Mijnheer Vandenberghe, u hebt gelijk. Ik denk echter niet dat we hoeven te stemmen.

De commissie moet haar werkzaamheden schorsen terwijl de plenaire vergadering het ontwerp bespreekt dat op de agenda staat. Ik zal de griffier dus verzoeken de voorzitter van de commissie voor de Financiën en voor de Economische Aangelegenheden te verwittigen, zodat hij de werkzaamheden van zijn commissie kan schorsen terwijl de plenaire vergadering dit ontwerp, waarvoor zijn commissie bevoegd is, bespreekt. Is de Vergadering het daarmee eens? *(Instemming)*

Wetsontwerp tot wijziging van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt (Stuk 2-1380) (Evocatieprocedure)

Algemene bespreking

De voorzitter. – De heer Jan Steverlynck verwijst naar zijn schriftelijk verslag.

De heer Hugo Vandenberghe (CD&V). – Ik maak graag gebruik van de aanwezigheid van de staatssecretaris om enkele punten met betrekking tot de organisatie van de elektriciteitsmarkt onder de aandacht te brengen en mijn bezorgdheid te uiten over de vrijmaking van die sector.

Volgens de paarsgroene regering zullen daardoor de elektriciteitsprijzen voor de eindgebruikers betekenisvol dalen maar zullen de gemeenten die traditioneel forse dividendeninkomsten boeken uit de distributie van elektriciteit en aardgas, geen of bijna geen verlies aan inkomsten lijden.

Zoals de zaken er nu voorstaan, is de kans groot dat de paarsgroene beloften eens te meer loos zullen zijn. Het ontwerp dat voorligt is het zoveelste voorbeeld van kunst- en vliegwerk van deze regering. Weer eens worden slechts enkele artikelen van een wet gewijzigd. Weer eens wordt de Senaat een hels tempo opgelegd, terwijl de liberalisering van de elektriciteitsmarkt toch een uitvoerig debat verdient.

Présidence de M. Armand De Decker

(La séance est ouverte à 10 h 10.)

Ordre des travaux

M. Hugo Vandenberghe (CD&V). – *La commission des Finances et des Affaires économiques qui s'est penchée sur cette question se réunit aujourd'hui à dix heures et quart. On a toujours accepté que des commissions se réunissent pendant la séance plénière, mais pas la commission qui a traité le projet à l'examen. Je demande donc que l'on se prononce sur la suspension des travaux de cette commission jusqu'à ce que le Sénat ait achevé l'examen de ce projet.*

M. le président. – Vous avez raison, monsieur Vandenberghe, mais je ne crois pas qu'il soit vraiment nécessaire de passer au vote.

La commission doit suspendre ses travaux lorsque la séance plénière se penche sur un projet de loi fixé à l'ordre du jour. Je vais donc demander au greffier de prévenir le président de la commission des Finances et des Affaires économiques, de façon à ce qu'il suspende ses travaux pendant qu'un projet qui relève de sa commission est examiné en séance publique. Nous sommes d'accord ? *(Assentiment)*

Projet de loi portant modification de la loi du 29 avril 1999 relative à l'organisation du marché de l'électricité (Doc. 2-1380) (Procédure d'évocation)

Discussion générale

M. le président. – M. Jan Steverlynck se réfère à son rapport écrit.

M. Hugo Vandenberghe (CD&V). – *Je profite de la présence du secrétaire d'État pour évoquer certains points relatifs à l'organisation du marché de l'électricité et pour dire ma préoccupation quant la libéralisation de ce secteur.*

L'arc-en-ciel prétend que les prix de l'électricité diminueront sensiblement pour les utilisateurs finaux mais que les communes qui récoltent traditionnellement des rentrées de dividendes importants résultant de la distribution d'électricité et de gaz naturel ne subiront pratiquement aucune perte de revenus.

Les choses étant ce qu'elles sont, le risque est grand que les promesses de l'arc-en-ciel ne restent une fois de plus lettre morte. À nouveau, on impose un train d'enfer aux sénateurs alors que la libéralisation du marché de l'électricité mérite un débat approfondi.

En cette période de Noël propice aux illuminations, le Sénat devrait être honoré de se pencher sur l'organisation du marché de l'électricité. J'avais espéré que la présence

Zeker in de kerstperiode, nu er zoveel lichtjes branden, zou het voor de Senaat een eer moeten zijn zich te buigen over de organisatie van de elektriciteitsmarkt. Een goede belichting kan immers voor goede ideeën zorgen. Ik had verwacht dat met de aanwezigheid van Ecolo in de meerderheid een einde zou komen aan de verfoeilijke praktijk om allerlei wetten in een recordtempo door het Parlement te duwen, alsof de senatoren ganzen zijn die onder dwang moeten worden gevoed, zodat er met Kerstmis ganzenleverpastaai op tafel kan komen. Ik had gehoopt dat dankzij Ecolo de parlementsleden niet langer zouden worden volgepropt met wetten, met Kerst geen indigestie zouden hebben. Helaas is het erger dan ooit. Vandaag wordt zelfs ingegaan tegen de algemeen aanvaarde regel dat een commissie niet kan vergaderen terwijl er in de plenaire vergadering een ontwerp wordt besproken, dat door die commissie werd behandeld. Ik ben dan ook blij dat de voorzitter daarnet die regel in ere heeft hersteld.

Tot voor enkele jaren geleden gold voor de organisatie van de elektriciteitsmarkt een 'natuurlijk' monopolie van overheidsbedrijven of sterk gecontroleerde privé-bedrijven. Vandaag kan de sector zo niet langer functioneren. In België hadden de intercommunales een monopolie voor het leveren van elektriciteit aan de kleinere verbruikers. In de gemengde intercommunales was bovendien Electrabel, de belangrijkste producent van elektriciteit, prominent aanwezig. Met 91,5% van de productie heeft Electrabel nagenoeg een monopolie. Bovendien waren Electrabel en SPE samen eigenaar van het transmissienet. Onder druk van Europa werd die markt meer opengesteld voor de concurrentie. Die druk van Europa, die tot de ont koppeling van de dienstverlening leidt en dus tot belangrijke markt bewegingen, heeft echter ook bepaalde gevolgen, die we verder in het oog moeten houden.

In Vlaanderen kan iedereen vanaf 1 juli 2003 vrij zijn leverancier kiezen voor privé-gebruik van elektriciteit en gas, maar in Wallonië en Brussel kan dat pas vanaf 1 januari 2007. Hoe is dat verschil te verklaren? Is de belichting verschillend in de drie gewesten? Is de elektriciteitssterkte in Brussel en Wallonië belangrijker of minder belangrijk dan in Vlaanderen? Of verschillen de overgangsperiodes? De regering staat die verschillen toe, maar het kan natuurlijk dat de Europese Unie ze niet aanvaardt.

De openstelling van de markt is natuurlijk geen doel op zich. Wij behoren niet tot degenen die de markt aanbidden als een gouden kalf en die in de markt de oplossing zoeken voor elk probleem dat zich aandient. We zijn wel voor een economische regulering van de dienstprestaties via de markt, maar we geloven niet dat we door de markt alleen een betere dienstverlening en een grotere doelmatigheid kunnen realiseren.

Alleen een grotere doelmatigheid legt de basis voor duurzaam lagere prijzen. De prijzen doen dalen op zich is niet het doel. Dat kan trouwens ook door tijdelijke lagere winstmarges worden bereikt. De politiek van de regering kan ertoe leiden dat de vrijmaking van de elektriciteitsmarkt in ons land een maat voor niets wordt, gewoon door een slechte marktstructuur. Er moeten immers een aantal voorwaarden vervuld zijn opdat een vrijgemaakte energiemarkt in het voordeel van alle eindgebruikers uitvalt.

Zo stelde bijvoorbeeld de Commissie voor de regulering van de elektriciteit en het gas bij de voorstelling van haar

d'Ecolo dans la majorité permettrait de mettre fin à l'habitude exécrable qui consiste à faire passer toutes sortes de loi au parlement en un temps record. Malheureusement, les choses sont pires que jamais : aujourd'hui, on fait même fi de la règle généralement admise selon laquelle une commission ne peut se réunir au moment où on examine en séance plénière un sujet sur lequel elle s'est penchée. Je me réjouis que le président ait réhabilité cette règle.

Jusqu'à il y a quelques années, le marché de l'électricité était soumis au monopole « naturel » d'entreprises publiques ou d'entreprises privées fortement contrôlées. Aujourd'hui, le secteur ne peut plus continuer à fonctionner de cette manière. En Belgique, les intercommunales avaient le monopole de la fourniture d'électricité aux petits consommateurs. Dans les intercommunales mixtes, Electrabel, le plus gros producteur d'électricité, a quasiment un monopole, avec 91,5% de la production. Sous la pression européenne, le marché s'est ouvert à la concurrence. Nous devons tenir compte des conséquences de cette ouverture.

Dès le 1er juillet 2003, tous les particuliers pourront choisir leur fournisseur de gaz et d'électricité en Flandre mais en Wallonie et à Bruxelles, il faudra attendre le 1er janvier 2007. Pourquoi cette différence que l'Union européenne peut ne pas accepter ?

Bien entendu, l'ouverture du marché n'est pas une fin en soi. Nous sommes favorables à une régulation économique des prestations de services par le biais du marché mais nous ne croyons pas que ce soit le seul moyen d'améliorer à la fois la fourniture de services et l'efficacité.

Une baisse de prix durable dépend d'une plus grande efficacité. Le but n'est pas de faire baisser les prix, ce qui peut être obtenu en réduisant temporairement les marges bénéficiaires. La politique gouvernementale peut avoir pour effet que la libéralisation du marché de l'électricité soit une mesure pour rien, tout simplement parce que le marché est mal structuré. Pour que la libéralisation du marché de l'énergie profite à tous les utilisateurs finaux, il faut en effet qu'un certain nombre de conditions soient réunies.

Dans son rapport annuel 2001, la commission de régulation du gaz et de l'électricité indiquait que la libéralisation du marché de l'électricité en Belgique demeurerait largement théorique puisque trois pour cent à peine de la consommation totale ne provenaient pas du fournisseur dominant sur le marché belge et qu'il y avait de sérieux doutes quant à l'indépendance du gestionnaire du réseau de haute tension qui de surcroît est peu coopératif.

Par ailleurs, un échevin gantois a déclaré que la facture énergétique du citoyen et des entreprises ne pouvait pas baisser à la suite d'une libéralisation du marché purement théorique mais seulement si la concurrence était réelle. C'est parfaitement exact. Le projet de loi ne remédie pas à cette situation et c'est pourquoi mon groupe veut l'amender.

On s'attend à ce que vers le milieu de la décennie, cette libéralisation prive les communes des deux tiers de leurs revenus provenant de la distribution du gaz et de l'électricité en Flandre. Une moins-value qui peut être estimée à 270 à 370 millions d'euros. Or, l'organisation du marché demeure une compétence fédérale puisqu'il ne peut y avoir de circonstances susceptibles de fausser la concurrence. Aussi

jaarverslag 2001 begin dit jaar: “De vrijmaking van de Belgische elektriciteitsmarkt blijft grotendeels theorie. Er is nog altijd geen concurrentie op de elektriciteitsmarkt. Slechts een kleine drie procent van het totale verbruik koopt zijn elektriciteit niet bij de dominante leverancier op de Belgische markt. Er rijzen ernstige twijfels over de onafhankelijkheid van de beheerder van het hoogspanningsnet, die zich bovendien weinig coöperatief opstelt”.

En tijdens een studiedag van de VVSG van eind april 2002 over de liberalisering van de energiesector stelde de Gentse schepen Sas van Rouveroy letterlijk: “De energiefactuur van burgers en bedrijven kan niet dalen bij een louter theoretische vrijmaking van de markt, maar enkel op basis van reële concurrentie”. Dat is zeer juist, maar het ontwerp komt hieraan helemaal niet aan tegemoet, reden waarom de CD&V-fractie het wil amenderen. Hij gaat verder: “Wat daarentegen met zekerheid vaststaat is dat in een vrijgemaakte markt de hoge dividendeninkomsten van de gemeenten uit de elektriciteits- en gasdistributie, die in feite een impliciete belasting op het verbruik vormen, niet houdbaar zijn.

Er wordt verwacht dat door de vrijmaking de inkomsten van de gemeenten uit de distributie van elektriciteit en gas in Vlaanderen met twee derde gaan dalen tegen het midden van het decennium”. De minderontvangst mag worden geschat op 270 à 370 miljoen euro. De bevoegdheid voor de organisatie van de gemeentebesturen is nu wel overgeheveld naar de gewesten, maar de marktorganisatie zelf is nog altijd een federale materie, aangezien er geen concurrentievervalsende omstandigheden mogen ontstaan. Ook daarom is het niet te begrijpen dat de liberaliseringsmaatregel in Vlaanderen van kracht wordt in 2003 en in Wallonië en Brussel op 1 januari 2007. Is dat verschil op zich al niet marktverstoring? Hoe kan de regering beweren dat er in België een financieel-monetaire unie is en tegelijk de elektriciteitsmarkt in Vlaanderen vrijmaken op 1 juli 2003 en in Brussel en Wallonië op 1 januari 2007? Dat verschil op zich werkt toch marktverstoring!

De heer Olivier Deleuze, staatssecretaris voor Energie en Duurzame Ontwikkeling. – *Indien u die bevoegdheden opnieuw federaal wil maken, dien maar een voorstel in die zin in!*

De heer Hugo Vandenberghe (CD&V). – Dat houdt geen steek. Ik zeg alleen dat die bevoegdheden moeten worden uitgeoefend in het kader van de federale loyaliteit. Dat is toch evident. De regel dat er geen concurrentievervalsende maatregelen mogen worden uitgevaardigd geldt trouwens in heel Europa. Maar de regering houdt geen rekening noch met de doelstellingen van de economische politiek, noch met de federale loyaliteit.

We vinden wel dat in de elektriciteitssector een goede marktstructuur tot stand moet worden gebracht. Dat is moeilijker dan gedacht. Lagere prijzen en hogere efficiëntie komen niet uit de lucht gevallen. De basisvoorwaarden voor een concurrentiële elektriciteitsmarkt moeten door de overheid worden geschapen en onderhouden. De belangrijkste voorwaarden zijn: echte onafhankelijkheid van producenten en verkopers van elektriciteit bij de monopolistische activiteiten, zoals het netbeheer, en meerdere van elkaar onafhankelijke aanbieders bij de concurrentiële activiteiten,

est-il inconcevable que la mesure n'entre pas en vigueur au même moment dans les trois Régions. Comment le gouvernement peut-il alors prétendre qu'il existe en Belgique une union financière et monétaire ?

M. Olivier Deleuze, secrétaire d'État à l'Énergie et au Développement durable. – Si vous voulez « refédéraliser » ces compétences, déposez une proposition en ce sens !

M. Hugo Vandenberghe (CD&V). – *Cela ne tient pas debout. Je dis seulement que ces compétences doivent s'exercer dans le cadre de la loyauté fédérale. La règle selon laquelle il ne peut y avoir de mesures susceptibles de fausser la concurrence s'applique d'ailleurs dans l'Europe entière. Le gouvernement ne tient cependant compte ni des objectifs de la politique économique ni de la loyauté fédérale.*

Le secteur de l'électricité doit pouvoir bénéficier d'une bonne structure de marché. Il appartient aux pouvoirs publics de créer les conditions permettant la mise en œuvre d'un marché concurrentiel de l'électricité.

J'avais espéré que ce gouvernement s'attaquerait à un certain nombre de points clefs du projet de loi relatif à la libéralisation de l'électricité. Or, on ne voit qu'un seul grand producteur, qui de plus a une grande influence sur le gestionnaire du réseau de transport et les réseaux de distribution ; on voit aussi que le marché est perturbé, que l'électricité néerlandaise est trop chère à l'importation, que

namelijk productie en verkoop.

Ik had verwacht dat de regering waarvan wordt gezegd dat ze al de vorige regeringen in de schaduw stelt, in een wetsontwerp over de vrijmaking van de elektriciteitsmarkt een aantal knelpunten zou aanpakken. Welke zijn die knelpunten? Er is maar één grote producent die bovendien nog een grote vinger in de pap te brokken heeft bij de transmissiebeheerder en de distributienetten. Er is te weinig vrije invoercapaciteit. De markt is verstoord. De Nederlandse elektriciteit is te duur voor import en de Franse markt is nog niet geliberaliseerd. In Vlaanderen zou de elektriciteitsmarkt in 2003 worden geliberaliseerd, maar in Wallonië en Brussel pas in 2007. De partners spelen samen kaart, maar niet hetzelfde spel! Dat kan niet anders dan tot problemen leiden. Op een gegeven ogenblik zullen de burgers door in- en uitvoerproblemen met een algemene elektriciteitspanne worden geconfronteerd.

Vroeger was netbeheer, productie en verkoop van elektriciteit geïntegreerd. Om de markt vrij te maken, is het absoluut noodzakelijk om het netbeheer enerzijds en de productie en de verkoop van elektriciteit anderzijds juridisch en ook liefst op het vlak van de eigendom te scheiden. Om dat snel en efficiënt te doen is het noodzakelijk om minstens voorlopig de eigendom van het netbeheer, transmissie en distributienet volledig in overheidshanden te geven. Later kan dan eventueel een gehele of gedeeltelijke privatisering worden doorgevoerd.

Netbeheerders waarvan de eigendom in handen is van partijen die geen belangen hebben in productie of levering van energie, zijn in beginsel onafhankelijker dan netbeheerders waarvan de eigendom in handen is van producenten of leveranciers, zelfs al is er een juridische scheiding. De eindverbruikersprijzen bestaan uit drie componenten. De eerste component is de prijs van het goed elektriciteit, de zogenaamde 'commodityprijs', de tweede component heeft betrekking op de transport- en aanverwante diensten, geleverd door de netbeheerders. De derde component zijn de heffingen van de overheid: BTW en andere heffingen zoals het immateriële dividend.

Een overzicht van de kostprijsofbouw van de elektriciteitsproductie en de elektriciteitslevering in België, leert ons dat wij op basis van de productie- en transmissiekosten een mediaanpositie innemen in de geselecteerde groep landen. Ons land moet die positie echter volledig uit handen geven na het in rekening brengen van de invloed van de geliberaliseerde elektriciteitsmarkt in Duitsland en het Verenigd Koninkrijk. Deze landen zijn inzake productie- en transmissiekosten duurder dan België, maar slagen er niet in deze kosten door te rekenen aan de klanten en verwijzen daarmee België naar de staart van het peloton.

In een geliberaliseerde markt vindt de concurrentie hoofdzakelijk plaats op het terrein van de productie en verkoop van de commodity. De transmissie- en distributiediensten vormen een natuurlijk monopolie waarvan de activiteiten en tarieven gereguleerd zijn. In Nederland zijn er vier grote producenten van elektriciteit, maar zelfs dat aantal wordt te gering geacht om voldoende concurrentie te waarborgen. Omdat er vroeger alleen nationale of regionale monopolies bestonden is de grenscapaciteit van het

le marché français n'est pas encore libéralisé et que la libéralisation du marché n'intervient pas au même moment dans nos trois Régions.

Auparavant, il y avait une intégration de la gestion du réseau et de la production et la vente d'électricité. La libéralisation du marché requiert absolument une scission de la gestion du réseau d'une part et de la production et la vente d'électricité d'autre part, que ce soit au plan juridique ou au niveau de la propriété. Pour faire cela rapidement et efficacement, il faut que la propriété de la gestion du réseau et du réseau de transport et de distribution soit confiée au moins temporairement aux pouvoirs publics. Une privatisation totale ou partielle pourra éventuellement intervenir plus tard.

Les gestionnaires de réseau dont la propriété est entre les mains de parties qui n'ont aucun intérêt dans la production ou la fourniture d'énergie sont en principe plus indépendants que les autres. Les prix payés par les utilisateurs finaux se composent de trois éléments : le prix de l'électricité, le coût du transport et des services annexes fournis par les gestionnaires de réseau et les prélèvements de l'État, par exemple la TVA.

Si on tient compte du prix de revient de la production et de la fourniture d'électricité, la Belgique figure dans la moyenne du groupe de pays sélectionnés. Notre pays devra cependant abandonner cette position lorsqu'il sera tenu compte de l'influence de la libéralisation du marché de l'électricité en Allemagne et au Royaume-Uni. Pour la production et le transport d'électricité, ces pays sont plus chers que la Belgique mais ils ne parviennent pas à répercuter ces coûts sur les clients et renvoient ainsi la Belgique en queue de peloton.

Dans un marché libéralisé, la concurrence porte principalement sur la production et la vente de la commodity. Les services de transport et de distribution forment un monopole naturel dont les activités et les tarifs sont régulés. Aux Pays-Bas, il y a quatre grands producteurs d'électricité mais même ce nombre est jugé trop petit pour garantir une concurrence suffisante. La capacité du réseau de transport à s'étendre au-delà des frontières est limitée parce qu'il n'existait auparavant que des monopoles nationaux ou régionaux. Ces réseaux ne sont pas préparés au commerce international intensif.

Il est très important de disposer d'une capacité de production et d'une réserve suffisamment grandes. Vu l'impossibilité de stocker l'électricité, la production doit toujours être égale à la consommation, ce qui implique la sécurité d'entreprise et une infrastructure fiable. Cela signifie aussi que la capacité de production doit correspondre à la consommation maximale et qu'il faut des réserves pour pouvoir répondre à l'imprévu. Le secteur de l'électricité est donc très sensible aux déficits de capacité. Comme le sait M. Monfils, un déficit en période de pointe peut avoir des conséquences très graves.

À moyen terme, une offre insuffisante peut faire grimper les prix. Là aussi le régulateur doit être actif. Je pensais que le gouvernement tiendrait compte de tous ces problèmes dans le présent projet mais je constate que ce n'est pas du tout le cas.

Pour mettre en place un marché de l'électricité satisfaisant pour le consommateur, le gouvernement ferait bien de méditer les remarques suivantes. D'abord, pour favoriser le

transmissienet beperkt en niet voorbereid op een intensieve internationale handel.

Het is van groot belang dat er voldoende grote productiecapaciteit, inclusief reserve, ter beschikking is. Typisch aan de elektriciteitsmarkt is dat er geen opslag van elektriciteit mogelijk is en dus te allen tijde de productie moet gelijk zijn aan het verbruik. Bedrijfszekerheid en een betrouwbare infrastructuur zijn daarbij zeer belangrijk. Dat betekent dan ook dat de productiecapaciteit moet afgestemd zijn op het piekverbruik, met de nodige reserves voor onvoorziene omstandigheden. Omdat het piekverbruik onmiddellijk moet kunnen worden ingevuld is de elektriciteitssector zeer gevoelig voor de gevreesde capaciteitstekorten. Zoals collega Monfils weet, kan een tekort bij piekmomenten zeer negatieve gevolgen hebben.

Op middellange termijn kan er krapte in het aanbod optreden, wat de prijzen kan doen oplopen. Ook op dit terrein moet de regulator actief zijn. Ik dacht dat de regering in het ontwerp met al deze problemen rekening zou houden, maar ik stel vast dat dit helemaal niet het geval is.

Om tot een voor de eindgebruiker goed werkende elektriciteitsmarkt te komen doet de regering er goed aan volgende voorstellen in overweging te nemen. Ten eerste, om de marktwerking te bevorderen is het aangewezen dat CPTE uit het transmissiebeheer en dus uit Elia verdwijnt. Net als in Nederland moet het transmissiebeheer tijdelijk worden genationaliseerd.

Ten tweede, de transportbeheerder dient snel te investeren in de verhoging van de grenscapaciteit. De elektriciteitsmarkt blijft immers te veel gebonden aan een nationale markt die te weinig blootgesteld is aan internationale concurrentie.

Ten derde, om de marktwerking te bevorderen is het aangewezen dat Electrabel op termijn uit het netbeheer verdwijnt. Dertig procent participatie van Electrabel en de facto uitoefening van het beheer via het Electrabel filiaal Electrabel Netmanagement Flanders is volgens ons een onvolkomen structuur.

Ten vierde, om de onafhankelijkheid te waarborgen en de marktwerking te bevorderen is het aangewezen dat de intercommunale netbeheerders op termijn uit de verkoopmaatschappijen verdwijnen.

Ten vijfde, er moet snel een beslissing worden genomen om het de facto productiemonopolie van Electrabel te doorbreken door deze vennootschap te verplichten een deel van haar capaciteit te verkopen of te veilen. Door die onduidelijkheid te lang te laten voortbestaan zullen na verloop van tijd alle capaciteitsuitbreidingen worden stopgezet, met het risico op een Californisch scenario.

Ten zesde, om voldoende reservecapaciteit te verwerven, moet de concurrentie vrij spel krijgen via een openbare aanbesteding. De overheid moet daarbij bepalen hoeveel centrales er nodig zijn voor reservecapaciteit en ze moet daartoe een publieke oproep doen.

Ten zevende, een gelijkschakeling van de transporttarieven is niet wenselijk. De vrijmaking van de elektriciteitsmarkt is net een goede gelegenheid om komaf te maken met de inefficiëntie in sommige distributiemaatschappijen. Bij perequatie wordt er altijd naar boven afgerond en richt men

bon fonctionnement du marché il faut que la CPTE disparaisse de l'actionariat du gestionnaire du réseau de transport et donc d'Elia. Tout comme aux Pays-Bas, le gestionnaire du réseau de transport doit être temporairement régionalisé.

Ensuite, ce gestionnaire doit investir rapidement dans l'augmentation de la capacité à s'étendre au-delà des frontières. Le marché de l'électricité reste en effet trop lié au marché national qui est insuffisamment exposé à la concurrence internationale.

En troisième lieu, il convient qu'Electrabel disparaisse de l'actionariat du gestionnaire du réseau. Les 30% des actions détenues par Electrabel et l'exercice de facto de la gestion par le biais de sa filiale Electrabel Netmanagement Flanders constituent selon nous une structure imparfaite.

En quatrième lieu, afin de garantir l'indépendance et de favoriser le bon fonctionnement du réseau, il conviendrait que les gestionnaires des réseaux intercommunaux disparaissent à terme des sociétés de vente.

En cinquième lieu, on doit rapidement prendre une décision pour briser le monopole de fait de la production détenu par Electrabel en obligeant cette société à vendre une partie de sa capacité. Si on laisse subsister trop longtemps ce manque de clarté, les extensions de capacité finiront par être bloquées au fil du temps et nous risquons de nous empêtrer dans un scénario à la californienne.

En sixième lieu, afin d'éviter les réserves insuffisantes de capacité, la concurrence doit s'exercer librement par le biais de l'octroi d'un marché public. Les autorités devront alors fixer le nombre de centrales encore nécessaires pour la réserve et elles devront pour cela lancer un appel public aux candidats.

En septième lieu, un alignement des tarifs du transport n'est pas souhaitable. La libéralisation du marché de l'électricité est précisément l'occasion d'en finir avec l'inefficacité dont font preuve certaines sociétés de distribution. Pour la pérennité on arrondit toujours vers le haut et on s'adresse au distributeur le moins efficace.

En huitième lieu, l'organe de contrôle, la CREG, doit recevoir les compétences lui permettant de stimuler activement la concurrence. Ces compétences échappent à la politique générale qui veille à préserver la concurrence. Un organe de contrôle spécifique au secteur offre l'avantage de pouvoir stimuler la concurrence – qui n'apparaîtra pas automatiquement –, par exemple grâce à une régulation asymétrique qui rend l'adhésion attractive. Une réglementation spécifique au secteur n'est dès lors pas un luxe superflu mais est complémentaire à la politique générale de la concurrence. Les compétences spécifiques sont cependant temporaires. Bien entendu, les monopoles requièrent un contrôle permanent, ce qui relève de la politique générale de la concurrence. L'intégration de la CREG en tant que division spécifique du nouveau conseil de la concurrence doit empêcher que des organismes se survivent à eux-mêmes.

L'autorité intégrée garantissant la concurrence, un organe autonome placé sous la compétence du ministère de l'Économie, doit veiller au bon fonctionnement du marché.

zich op de minst efficiënte distributeur.

Ten achtste, de toezichthouder, de CREG, moet de bevoegdheden krijgen om de mededinging actief te kunnen stimuleren. Die bevoegdheden vallen buiten het bereik van het algemeen mededingingsbeleid, dat ervoor zorgt dat de concurrentie wordt gevrijwaard. Een sectorspecifiek toezichtsorgaan biedt het voordeel de concurrentie, die niet automatisch tot stand zal komen, te kunnen stimuleren, bijvoorbeeld door asymmetrische regulering die toetreding aantrekkelijk maakt. Een effectieve sectorspecifieke regelgeving is daarom geen overbodige luxe, maar complementair aan een algemeen mededingingsbeleid. De specifieke bevoegdheden zijn echter van tijdelijke aard. Natuurlijke monopolies vereisen een permanent toezicht, wat een taak is voor het algemeen mededingingsbeleid. Het integreren van de CREG als een specifieke afdeling in de nieuwe raad voor de mededinging moet beletten dat instellingen zichzelf overleven.

De geïntegreerde mededingingsautoriteit, een zelfstandig overheidsorgaan onder de bevoegdheid van het ministerie van Economische Zaken, moet waken over een goede marktwerking. Met het oog op de eenheid van beleid tekent een algemene kamer de grote lijnen uit. Die kamer regelt de algemene mededingingszaken. Het toezicht op de naleving van sectorspecifieke regels gebeurt door ad hoc-kamers zoals de CREG en de BIPT. De toezichthouder krijgt via de ad hoc-kamers tijdelijke bevoegdheden in de sfeer van mededinging om de totstandkoming van de concurrentie te stimuleren.

We staan voor een probleem inzake de concurrentiële werking van de elektriciteitsmarkt. Ik heb reeds gewezen op het verschil in de openstelling van de elektriciteitsmarkt tussen Vlaanderen en Wallonië. Voor Vlaanderen is dat in 2003 en voor Wallonië en Brussel in 2007. Dat is een schending van de federale loyaliteit. Iemand met gezond verstand kan onmogelijk iets dergelijks voorstellen, maar toch zitten we nu in die situatie. Ik vraag mij af of het misschien te maken heeft met de kwaliteit van de elektriciteit in Vlaanderen en Wallonië. De regering zal dienaangaande ongetwijfeld opheldering verschaffen.

De voorgestelde maatregel heeft een aantal afgeleide gevolgen die de publieke opinie op gemeentelijk niveau ten zeerste beroeren. Bij het nemen van maatregelen moet rekening worden gehouden met de weerslag die dat in de deelstaten heeft. De federale loyaliteit geldt niet enkel voor de verplichtingen van de deelstaten tegenover de federale overheid, maar ook in de omgekeerde richting.

De gemeente- en de provinciewet zijn gedefederaliseerd, maar de gemeente en de provincie bestaan nog in het federale organigram. Hoewel de gemeente- en de provinciewet gedefederaliseerd zijn, moeten de federale kamers rekening blijven houden met de gemeente als werkende entiteit. Ze zorgt immers voor veiligheid en gezondheid. Vele partijen zeggen trouwens dat dit laatste niet mag worden gedefederaliseerd. Allerlei primaire maatschappelijke taken worden aan de gemeenten opgelegd. Men mag zich niet verschuilen achter de defederalisering van de gemeentewet om een energiepolitiek te voeren die ertoe leidt dat de Vlaamse gemeenten tussen 270 en 370 miljoen euro minder ontvangsten zullen hebben door het wegvallen van het

Afin de garantir l'unité de la politique, un organe général en dessine les grandes lignes. Cet organe règle les questions générales de concurrence. Le contrôle du respect des règles spécifiques au secteur est assuré par des organes ad hoc tels que la CREG et l'IBPT. Par leur biais, l'organe de contrôle reçoit des compétences temporaires afin de stimuler la concurrence.

Nous devons faire face à un problème de fonctionnement concurrentiel du marché de l'électricité. J'ai déjà souligné la différence entre la Flandre et la Wallonie. En Flandre, l'ouverture du marché de l'électricité aura lieu en 2003 mais en 2007 seulement en Wallonie et à Bruxelles. C'est une violation de la loyauté fédérale. Je me demande s'il y a un rapport avec la qualité de l'électricité en Flandre et en Wallonie. Le gouvernement fournira certainement des éclaircissements à ce sujet.

La mesure proposée engendre certaines conséquences qui toucheront l'opinion publique dans les communes. En prenant des mesures, on doit tenir compte des retombées pour les entités fédérées. La loyauté fédérale ne vaut pas seulement pour les obligations des entités fédérées à l'égard des autorités fédérales mais aussi en sens inverse.

Les lois communale et provinciale ont été régionalisées mais les communes et les provinces figurent toujours dans l'organigramme fédéral. Bien que les lois communale et provinciale aient été régionalisées, les chambres fédérales doivent continuer à tenir compte des communes comme entités actives. Celles-ci veillent en effet à la sécurité et à la santé. De nombreux partis affirment d'ailleurs que la santé ne peut être régionalisée. Toutes sortes de tâches sociales primaires sont imposées aux communes. On ne peut se cacher derrière la régionalisation de la loi communale pour mener une politique de l'énergie entraînant une réduction de 270 à 370 millions d'euros des recettes des communes flamandes en raison de la suppression du dividende immatériel.

Comment cette suppression sera-t-elle compensée ? Cette question ne doit pas non plus être rejetée sur les différents niveaux de pouvoir. Le gouvernement s'y oppose d'ailleurs, même si la réalité est un peu différente. Il est trop facile d'affirmer que les communes n'ont qu'à augmenter leurs taxes. C'est comme pour la réforme des polices, qui devait être neutre. Aujourd'hui, au moment où les conseils de police doivent adopter les budgets, nous constatons que le financement de cette réforme n'est pas légalement garanti. Ou bien il faut augmenter les taxes communales, ou bien on doit prendre des mesures telles que la taxe sur le réseau de transport de l'électricité, la récupération de la TVA, une dotation plus importante par le biais du Fonds des communes ou un Fonds des communes bis alimenté par un versement, par les autorités fédérales, du surplus de recettes généré par l'impôt des sociétés prélevé sur les compagnies de vente. Le premier ministre a également proposé d'instaurer une taxe sur les pylônes ou éventuellement sur la consommation d'électricité.

Ces propositions sont sérieuses. Nous devrions y consacrer du temps au lieu de nous chamailler sur des questions sans importance. Il s'agit typiquement d'un problème qui devrait être traité par cette assemblée. C'est une question cruciale qui surgit dans les entités fédérées et qui est due à la politique fédérale. De nouvelles recettes doivent être trouvées. Reste à

immateriële dividend.

Hoe zal dat worden gecompenseerd? Ook die vraag mag niet worden afgeschoven naar de verschillende overheden. De regering is daar trouwens tegen, al is de werkelijkheid enigszins anders. Het is al te gemakkelijk om te zeggen dat de gemeenten de gemeentebelastingen maar moeten verhogen. Het is zoals met de politiehervorming. Die moest neutraal zijn. Vandaag, op een ogenblik dat de politieraden de begrotingen moeten goedkeuren, stellen we vast dat er geen wettelijke waarborg is voor het financieren van de politiehervorming. Ofwel moeten de gemeentebelastingen worden verhoogd, ofwel moeten er maatregelen komen zoals wegenisheffing voor de elektriciteit, of recuperatie van de BTW, of een grotere dotatie via het Gemeentefonds, of een Gemeentefonds bis opgericht via de federale doorstorting van de grotere inkomsten van vennootschapsbelasting op de verkoopmaatschappijen. Er is ook het voorstel van de eerste minister om een heffing in te stellen op pylonen of eventueel een heffing op het elektriciteitsverbruik.

Die voorstellen zijn ernstig. We zouden onze tijd daaraan moeten besteden in plaats van onbeduidende gevechten te leveren over zaken die niet tot een of andere meerwaarde leiden. Het is typisch een probleem dat hier zou moeten worden behandelen. Het is een kruisprobleem dat rijst in de deelgebieden en dat te wijten is aan het federale beleid. Er moeten nieuwe inkomsten worden gevonden. Daarbij rijst de vraag hoe die nieuwe inkomsten moeten worden verdeeld over de gewesten en binnen de gewesten over de gemeenten. Dat kan bijvoorbeeld op basis van elektriciteitsverbruik. Daarom moet er dringend een wetgevend initiatief komen. Een heffing op het elektriciteitsverbruik via de distributienetbeheerder is voor ons de beste oplossing voor de gemeenten. Met een heffing van één à twee eurocent per kWj kan het verlies aan inkomsten van de gemeenten geheel of gedeeltelijk worden gecompenseerd.

Dan zou men de verdeling over de gewesten kunnen organiseren op basis van het elektriciteitsverbruik. Indien gewenst kan het verbruik van 'groene' elektriciteit worden vrijgesteld van de heffing, maar de invoering daarvan vergt een federale beslissing. De federale overheid moet dus optreden, want de gewesten kunnen dat probleem niet oplossen.

Die maatregel is te verkiezen boven het voorstel van de eerste minister, die Elia een vergoeding wil laten betalen voor het gebruik van het territorium. Zo'n vergoeding zal immers door Elia worden doorgerekend aan de elektriciteitsverbruikers die rechtstreeks op het transmissienet zijn aangesloten. Die worden thans niet getroffen door de impliciete heffing van de intercommunales. Het gaat over een kleine 400 klanten, die echter wel 40% van het totale jaarverbruik vertegenwoordigen. Een nieuwe heffing naast een eventuele CO₂-heffing zal de concurrentiepositie van onze Vlaamse ondernemingen verder doen verslechteren. Het zijn trouwens ook die afnemers die relatief het sterkst zullen worden getroffen wanneer de slechte marktwerking in België tot een prijsstijging aanleiding zou geven.

Het probleem van de energiebesteding, de invulling van de Kyoto-overeenkomst en de conclusies die we daaruit trekken, zou een echt debat zijn voor de Senaat. Het gaat immers om uiterst interessante samenhangende problemen. De Senaat is

savoir comment elles doivent être réparties entre les Régions et, à l'intérieur des Régions, entre les communes. On pourrait le faire sur la base de la consommation d'électricité. Une initiative législative s'impose d'urgence à ce sujet. Une taxe sur la consommation d'électricité prélevée par le biais du gestionnaire du réseau de distribution est à notre sens la meilleure solution pour les communes. Une taxe d'un ou deux centimes par kWa peut compenser totalement ou partiellement la perte de revenus des communes.

On pourrait donc répartir l'argent entre les Régions sur la base de la consommation d'électricité. Si on le souhaite, on peut exempter de la taxation la consommation d'énergie verte mais l'instauration de celle-ci requiert une décision fédérale. Les autorités fédérales doivent donc agir car les Régions ne peuvent résoudre ce problème.

Cette mesure doit prévaloir sur la proposition du premier ministre tendant à faire payer à Elia une indemnité pour l'utilisation du territoire. Une telle indemnité sera en effet répercutée par Elia sur les consommateurs directement connectés au réseau de transport. Aujourd'hui, ils ne sont pas touchés par la taxation implicite des intercommunales. Il s'agit d'à peine 400 clients qui représentent toutefois 40% de la consommation annuelle totale. Une nouvelle taxe, ajoutée à une éventuelle taxe sur le CO₂, affaiblira encore davantage la position concurrentielle des entreprises flamandes. Ce sont d'ailleurs ces acheteurs qui seront les plus touchés lorsque le mauvais fonctionnement du marché en Belgique entraînera une hausse des prix.

Le problème de la consommation d'énergie, le respect du protocole de Kyoto et les conclusions que nous en tirons pourraient faire l'objet d'un débat au Sénat. Il s'agit en effet de problèmes extrêmement intéressants et liés les uns aux autres. Le Sénat est la chambre des Communautés et des Régions dans un État fédéral. Les conséquences de l'ouverture du marché de l'électricité sont un exemple typique d'un problème à caractère international mais qui concerne également l'État fédéral et les entités fédérées.

Il s'agit d'un problème international parce que nous devons appliquer les règles européennes relatives à la libre concurrence. Le Sénat, qui se spécialise aussi dans la politique internationale, est très bien placé pour définir l'attitude à adopter à l'égard de la France qui n'ouvre pas son marché de l'électricité ou à l'égard de l'électricité néerlandaise, trop chère.

Comment se fait-il que la réglementation européenne relative à l'ouverture du marché de l'électricité sera déjà appliquée en 2003 en Flandre mais seulement en 2007 en Wallonie et à Bruxelles ? C'est quand même ridicule ! Le Sénat devrait se pencher sur cette question.

Dans les six communes à facilités, à Bruxelles et en Wallonie, l'électricité sera fournie selon des régimes différents dès 2003. C'est une forme de distorsion de concurrence, de formation de prix que je ne comprends pas.

Enfin, après 2003 les communes flamandes seront confrontées à une diminution considérable des recettes de dividendes. Le pouvoir fédéral devrait donc aussi réfléchir à la manière de compenser cette perte de revenus. J'ai présenté à ce sujet des propositions qui appellent une décision

de kamer van de gemeenschappen en gewesten in een federale staat. De gevolgen van het openstellen van de elektriciteitsmarkt vormen een typisch voorbeeld van een probleem dat een internationaal karakter heeft, maar dat ook de federale staat en de deelstaten aanbelangt.

Het is een internationaal probleem omdat we de Europese regels inzake de vrije concurrentie moeten toepassen. De Senaat, die zich ook in de internationale politiek specialiseert, is zeer goed geplaatst om een houding te bepalen tegenover Frankrijk, dat zijn elektriciteitsmarkt niet openstelt, of tegenover de te dure elektriciteit uit Nederland.

Hoe komt het dat de reglementering van de Europese Unie voor het openstellen van de elektriciteitsmarkt in Vlaanderen in 2003 al wordt toegepast en in Wallonië en Brussel pas in 2007? Dat is toch lachwekkend! Daarover zou de Senaat zich moeten buigen.

De zes faciliteitengemeenten zullen vanaf 2003 elektriciteit krijgen via een andere regeling dan in Ukkel. Vanaf de grens met Wallonië geldt dan opnieuw een andere regeling. Dat is toch geen rationele organisatie. Dat is een vorm van concurrentievervalsing, van prijsvorming die ik niet begrijp.

Ten slotte zullen de Vlaamse gemeenten na 2003 met enorme minontvangsten uit dividenden worden geconfronteerd. De federale overheid zou dus ook moeten nadenken hoe dit gebrek aan inkomsten kan worden gecompenseerd. Ik heb in dat verband voorstellen voorgelegd die een federale besluitvorming vergen.

Ik had dus verwacht dat de regering in de kerstperiode, die ook de periode van het licht wordt genoemd, aan de echte problemen van de mensen zou denken. Dat ze iets zou doen met de kritiek van de oppositie dat de regering een communicatieregering is, die niets anders doet dan persberichten sturen, die het parlement totaal nutteloze wetten oplegt en het zo herleidt tot een kanaal waardoor een rioolwetgeving moet lopen. Ik had gedacht dat de regering een antwoord zou bieden op de echte problemen die de vrijmaking van de elektriciteitsmarkt meebrengt. We krijgen van de staatssecretaris echter een ontwerp met enkele technische bepalingen die niet tegemoetkomen aan de problemen die ik heb geschetst.

De heer Olivier Deleuze, staatssecretaris voor Energie en Duurzame Ontwikkeling. – Ik spreek mij niet uit over de data waarop de markten in de gewesten worden vrijgemaakt, want dat is een gewestelijke bevoegdheid. Indien sommigen wensen dat het in de toekomst opnieuw een federale bevoegdheid wordt, heb ik daarmee geen probleem. Ik zal hun voorstellen lezen.

De elektriciteitsprijzen dalen in België, niet alleen de prijs voor het vervoer, maar ook de prijs die de gebruiker betaalt. De WEFA-studie die wordt uitgevoerd in opdracht van het Controlecomité voor de elektriciteit en het gas toont aan dat de elektriciteitsprijs in België daalt sedert 2000 en zich nu op hetzelfde niveau bevindt als in de ons omringende landen. Dat is goed nieuws voor de consument.

De sociale tarieven zijn in de loop van deze legislatuur fors gedaald, met 3.000 tot 5.000 frank voor een gemiddelde factuur van 20.000 frank per jaar is. Dit alles toont aan dat, wanneer men van een privé-monopolie gaat naar een situatie

fédérale.

J'espérais donc qu'en cette période de Noël le gouvernement réfléchirait aux véritables problèmes des gens et qu'il tiendrait compte des critiques de l'opposition, laquelle martèle que le gouvernement ne se préoccupe que de communication et impose au parlement des lois inutiles. Je pensais que le gouvernement apporterait une solution aux véritables problèmes qu'entraînera la libéralisation du marché de l'électricité. Or le secrétaire d'État nous présente un projet contenant quelques dispositions techniques qui ne répondent pas aux problèmes que je viens d'esquisser.

M. Olivier Deleuze, secrétaire d'État à l'Énergie et au Développement durable. – *Je ne me prononce pas sur les dates de la libéralisation des marchés dans les Régions car il s'agit d'une compétence régionale. Si certains souhaitent que cette matière soit refédéralisée à l'avenir, je n'y vois aucun inconvénient. Je lirai leurs propositions.*

Les tarifs d'électricité diminuent en Belgique, non seulement le prix du transport mais aussi le prix payé par le consommateur. L'étude réalisée par WEFA à la demande du Comité de contrôle de l'électricité et du gaz montre que les tarifs d'électricité diminuent en Belgique depuis 2000 et se situent maintenant au niveau des pays voisins. C'est une bonne nouvelle pour les consommateurs.

Les tarifs sociaux ont sensiblement diminué au cours de cette législature. La baisse a été de 3.000 à 5.000 francs pour une facture moyenne de 20.000 francs par an. Tout cela montre que le passage d'un monopole privé à une situation de concurrence entraîne une ouverture du marché. Il ne s'agit en

waar er concurrentie is op de markt, er een opening van de markt komt. Het is immers geen privatisering, want de privatisering van de elektriciteit in België is al een feit sedert 1945. Die opening van de markt, die kan leiden tot het verdwijnen van dat monopolie, is gunstig voor iedereen, zeker ook voor de zwaksten in de maatschappij.

Nooit werd de elektriciteitsmarkt zo sterk gereguleerd als nu: zowel wat de groene certificaten betreft, als de garantie voor prijzen aan de producenten van elektriciteit met windmolens of biogas, zowel wat de sociale fondsen betreft, die tijdens deze legislatuur verzesvoudigd werden, als de REG-fondsen. In een privé-monopolie is er immers geen regulering, maar alleen een vergadering met gesloten deuren van het controlecomité. Dankzij de huidige opening van de markt dalen de prijzen voor het transport van de elektriciteit, maar ook voor de consument.

Mijnheer Vandenberghe sprak ook over de inkomsten van de gemeenten. Vandaag is er een heffing op de prijs van de elektriciteit, maar die heffing is verborgen voor de klant, die ze niet ziet op zijn factuur.

Er zijn bevoegdheidsproblemen. De inkomsten van de gemeenten zijn geen bevoegdheid van de federale Staat. De federale Staat heeft al initiatieven genomen om tegemoet te komen aan de nieuwe situatie. Zo zullen de gemeenten een aandeel van 30% hebben in het transport van de elektriciteit. Dat is goed voor de inkomsten van de gemeenten. De Raad van State bevestigde in het advies over artikel 431 van de programmawet dat de inkomsten van de gemeenten een gewestelijke materie zijn, maar dat de federale staat ervoor kan zorgen dat de gemeenten een vergoeding krijgen voor eventuele nieuwe taken. Dat is dan ook de denkrichting die we volgen.

De heer Hugo Vandenberghe (CD&V). – Ik denk dat de staatssecretaris mijn argumentatie niet heeft begrepen. Hij houdt zich werkelijk aan een formeel juridisch antwoord uit de oude politieke cultuur. Ik heb ook gezegd dat die bevoegdheid gedelegeerd is naar de deelstaten, maar er zijn nog bevoegdheden bij de federale overheid, anders zou dit wetsontwerp niet nodig zijn.

De heer Olivier Deleuze, staatssecretaris voor Energie en Duurzame Ontwikkeling. – Het wetsontwerp gaat niet over de inkomsten van de gemeenten, maar over de organisatie van de controle op federaal vlak.

De heer Hugo Vandenberghe (CD&V). – Precies. Dat toont aan dat het een bevoegdheid is die nog altijd gemengd is, dat bepaalde aspecten van het energiebeleid vanzelfsprekend federaal zijn en een aantal andere regionaal. Dat legt een aantal pijnpunten bloot. Er moet een gezamenlijk beleid op de twee niveaus gevoerd worden. Door enkel te zeggen dat dít de bevoegdheid is van de ene en dát die van de andere, lossen we het probleem niet op.

Ik herhaal dat ook bij een bevoegdheidssplitsing de regel van de federale loyaliteit in de monetaire unie bestaat die concurrentievervalsende beslissingen in de deelgebieden verbiedt. Ik heb er dan ook bezwaar tegen dat in Vlaanderen een beslissing wordt genomen voor 2003 en in de overige landsgedeelten voor 2007. Op deze nochtans essentiële opmerkingen heb ik geen antwoord gekregen.

effet pas d'une privatisation car la privatisation de l'électricité en Belgique est effective depuis 1945. Cette ouverture du marché est favorable à tous et certainement aux plus vulnérables de notre société.

Jamais le marché de l'électricité n'a été aussi réglementé qu'aujourd'hui : tant en ce qui concerne les certificats verts que les prix garantis à ceux qui produisent de l'électricité à l'aide d'éoliennes ou de biogaz, tant en ce qui concerne les fonds sociaux, multipliés par six sous cette législature, que les fonds URE. Dans une situation de monopole privé il n'y a en effet pas régulation mais seulement une réunion à huis clos du Comité de contrôle. L'ouverture actuelle du marché a entraîné une baisse des prix.

M. Vandenberghe a aussi parlé des revenus des communes. Il existe déjà une taxe sur le prix de l'électricité mais elle n'apparaît pas sur la facture d'électricité du consommateur.

Des problèmes de compétence se posent. Les revenus des communes ne relèvent pas de la compétence de l'État fédéral qui a déjà pris des mesures pour répondre à la nouvelle situation. Les communes recevront ainsi 30% du prix du transport de l'électricité, ce qui sera favorable à leurs revenus. Dans son avis sur l'article 431 de la loi-programme, le Conseil d'État a confirmé que les revenus des communes sont une attribution régionale mais que l'État fédéral peut veiller à ce que les communes soient indemnisées pour d'éventuelles nouvelles missions. C'est la piste que nous suivons.

M. Hugo Vandenberghe (CD&V). – Je crois que le secrétaire d'État n'a pas compris mon argumentation. Il s'en tient à une réponse juridique formelle propre à l'ancienne culture politique. J'ai également dit que cette compétence a été déléguée aux entités fédérées mais que le pouvoir fédéral a conservé certaines compétences, sans quoi ce projet de loi ne serait pas nécessaire.

M. Olivier Deleuze, secrétaire d'État à l'Énergie et au Développement durable. – Le projet de loi ne porte pas sur les revenus des communes mais sur l'organisation du contrôle au niveau fédéral.

M. Hugo Vandenberghe (CD&V). – Précisément. Cela prouve qu'il s'agit toujours d'une compétence mixte, que certains aspects de la politique énergétique relèvent du pouvoir fédéral et d'autres des Régions. Il faut mener une politique commune à deux niveaux. On ne résout pas le problème en disant que tel aspect relève de la compétence de tel pouvoir et tel autre de tel autre pouvoir.

Je répète que même en cas de scission des compétences, il y a la règle de la loyauté fédérale dans l'union monétaire qui interdit les décisions faussant la concurrence dans les entités fédérées. Je n'admets donc pas qu'en Flandre, une décision soit prise pour 2003 et dans les autres Régions pour 2007. Je n'ai pas reçu de réponse à ces remarques pourtant fondamentales.

De heer Philippe Mahoux (PS). – *Ik heb de uiteenzetting van de minister gehoord en ik ben verheugd over zijn oproep tot federale loyaliteit. Het gaat hier om een bevoegdheidsprobleem. Ik meen in ieder geval dat de federale overheid moet instaan voor de gevolgen als ze maatregelen neemt die een invloed hebben op de gemeentefinanciën. We hebben die situatie al meegemaakt met de politiehervorming en met de herwaardering van de wedden van de burgemeesters en schepenen. Die twee maatregelen hadden ook gevolgen voor de gemeentefinanciën.*

Nu bevinden wij ons in een bijzondere situatie. De markt wordt vrijgemaakt, wat voor de consument kan uitmonden in een verlaging van de elektriciteitsprijs. De minister heeft erop gewezen dat de markt wel vrijgemaakt wordt voor concurrentie, maar toch sterk gereguleerd blijft. Dankzij die reglementering kunnen de gevolgen voor de consument gunstig zijn, als we opletten zijn.

– **De algemene bespreking is gesloten.**

Artikelsgewijze bespreking

(De tekst aangenomen door de commissie voor de Financiën en voor de Economische Aangelegenheden is dezelfde als de tekst van het door de Kamer van volksvertegenwoordigers overgezonden ontwerp. Zie stuk Kamer 50-2050/5.)

– **De stemming over het wetsontwerp in zijn geheel heeft later plaats.**

Wetsontwerp betreffende de uitvoering van de Aanvullende Overeenkomst, ondertekend te Singapore op 10 december 1996, tot wijziging van de Overeenkomst tussen de Regering van het Koninkrijk België en de Regering van de Republiek Singapore tot het vermijden van dubbele belasting inzake belastingen naar het inkomen, ondertekend te Singapore op 8 februari 1972 (Stuk 2-1330) (Evocatieprocedure)

Algemene bespreking

De heer François Roelants du Vivier (MR), rapporteur. – *Ik verwijs naar mijn schriftelijk verslag. (Onderbreking door de heer Vandenberghe) Mijnheer Vandenberghe, ik hoop dat u mijn verslag als volledig beschouwt. Het is overigens ongewijzigd goedgekeurd door de commissie.*

De heer Hugo Vandenberghe (CD&V). – *Het is een uitstekend verslag dat aanleiding zal geven tot een discussie. Het is trouwens ook om u te feliciteren dat ik het woord neem.*

(Voorzitter: de heer Jean-Marie Happart, ondervoorzitter.)

Een rapport dat tot discussie aanleiding geeft, is een belangrijk parlementair document. Ik wil de traditie doorbreken van het wel behandelen maar niet bespreken van

M. Philippe Mahoux (PS). – *J'ai bien entendu l'intervention du ministre et son appel à la loyauté fédérale dont je me réjouis. Nous discutons d'un problème de compétence. Il me paraît en tout cas très important que le pouvoir fédéral, lorsqu'il prend des mesures ayant une incidence sur les finances communales, en assume les conséquences. Nous avons déjà vécu cette situation avec la réforme des polices et avec la revalorisation des traitements des bourgmestres et échevins. Ces deux mesures n'ont pas été sans conséquences sur les finances communales. Quant au principe, je répète qu'il me paraît extrêmement important que le pouvoir fédéral assume les conséquences que ses décisions ont sur les finances communales.*

Pour le reste, nous nous trouvons dans une situation assez particulière. Il s'agit de mettre en place un marché, ce qui peut entraîner une baisse de prix du kilowatt pour le consommateur. Le ministre a toutefois souligné que le marché est maintenant ouvert à la concurrence mais que celle-ci est très réglementée. C'est grâce à cette réglementation que les conséquences pour le consommateur pourront, si nous sommes attentifs, être positives.

– **La discussion générale est close.**

Discussion des articles

(Le texte adopté par la commission des Finances et des Affaires économiques est identique au texte du projet transmis par la Chambre des représentants. Voir le document Chambre 50-2050/5.)

– **Il sera procédé ultérieurement au vote sur l'ensemble du projet de loi.**

Projet de loi relatif à l'exécution de la Convention additionnelle, signée à Singapour le 10 décembre 1996, modifiant la Convention entre le Gouvernement du Royaume de Belgique et le Gouvernement de la République de Singapour tendant à éviter la double imposition en matière d'impôts sur le revenu, signée à Singapour le 8 février 1972 (Doc. 2-1330) (Procédure d'évocation)

Discussion générale

M. François Roelants du Vivier (MR), rapporteur. – *Je me réfère à mon rapport écrit. (Interruption de M. Vandenberghe) J'espère, monsieur Vandenberghe, que vous considérez que mon rapport est complet. Il a, du reste, été approuvé tel quel par la commission.*

M. Hugo Vandenberghe (CD&V). – *Il s'agit d'un rapport excellent qui donnera lieu à une discussion. C'est d'ailleurs aussi pour vous en féliciter que je monte à la tribune.*

(M. Jean-Marie Happart, vice-président, prend place au fauteuil présidentiel.)

Un rapport qui donne lieu à un débat est un document parlementaire important. Je souhaite rompre avec la tradition qui veut que l'on procède à l'examen des traités sans en

verdragen. Van de Senaat wordt steeds gezegd dat hij de internationale verdragen als eerste bespreekt, waarover in colloquia door professoren zelfs uitvoerig wordt uitgeweid. Maar in plaats van interessante beschouwingen aan onderwerpen zoals internationaal fiscaal recht te wijden, worden die verdragen zonder meer goedgekeurd. In deze bespreking wacht ik echter met belangstelling op de toespraak van notaris de Clippele die, naar ik aanneem, ongetwijfeld weet hoe de problemen van internationaal recht moeten worden opgelost.

De heer Philippe Mahoux (PS). – *In de commissie voor de Buitenlandse Betrekkingen en voor de Landsverdediging wordt zeer vaak gediscussieerd over de grond van het probleem. Wij bespreken hier een wet inzake dubbele belasting die al jaren bestaat en nog nooit werd gewijzigd. De bespreking moet dus eerder gaan over het betrokken land dan over de inhoud van de tekst. Ik denk dat die een tiental jaar geleden werd opgesteld.*

De heer Olivier de Clippele (MR). – *Daarover is in de commissie voor de Financiën en voor de Economische Aangelegenheden een debat gevoerd. Ik wacht dus op de verklaringen van onze collega.*

De heer Hugo Vandenberghe (CD&V). – *Ik heb niet deelgenomen aan dat interessante debat. Ik beperk mij dus tot het stellen van vragen.*

Het debat moet in de openbare zitting van de Senaat worden gevoerd, omdat elke interventie er letterlijk wordt weergegeven. Het debat in de commissie wordt niet exhaustief in het verslag opgenomen. De rapporteurs worden immers opgehitst omdat alles zo snel mogelijk moet worden gedrukt. We behandelen nu een belangrijk belastingverdrag. Ik weet niet hoeveel personen onder het verdrag vallen. Vertegenwoordigt de staatssecretaris de minister van Financiën, mijnheer de voorzitter?

De voorzitter. – De minister zal komen.

De heer Hugo Vandenberghe (CD&V). – Ik zou eerst willen weten hoeveel personen mogelijk onder dit verdrag vallen. We moeten weten waarmee we bezig zijn. Wellicht hebben we te lang gewacht. Het verdrag dateert van 1996 en wordt nu pas goedgekeurd. Als het implicaties heeft voor duizenden ondernemingen en personen, zou een dergelijke vertraging onaanvaardbaar zijn.

Afgezien van de vraag over Singapore, waarover we straks een groot debat kunnen hebben, stel ik vast dat het verdrag en de hieruit voortvloeiende wijzigingen terugwerkende kracht hebben. Beantwoordt de terugwerkende kracht in dit verdrag aan de eisen van het Arbitragehof terzake en aan de beginselen van de rechtszekerheid zoals die door de Raad van State worden geformuleerd? Overeenkomstig het legaliteitsbeginsel van het Strafwetboek, de Grondwet, artikel 7 EVRM, kan een strafwet onder geen enkele omstandigheid met terugwerkende kracht worden goedgekeurd. De commissie heeft dat niet onderzocht. Op de niet naleving van een belastingwet staan straffen. Een strafwet mag geen terugwerkende kracht hebben.

Wat is draagwijdte van de terugwerking? De fiscale amnestie? Onder welk fiscaal systeem vallen degenen die een aangifte hebben gedaan en waarop nu de belastingwet met

débatte. On dit toujours que c'est le Sénat qui discute en premier lieu des traités internationaux. Certains professeurs se sont même étendus sur cette question dans des colloques. Pourtant ces traités sont adoptés sans plus. J'attends avec intérêt l'intervention du notaire de Clippele qui sait sans aucun doute comment les problèmes de droit international doivent être résolus.

M. Philippe Mahoux (PS). – Il arrive très fréquemment que l'on discute du fond du problème en commission des Affaires étrangères. Nous débattons ici d'une loi sur la double imposition qui existe depuis de très nombreuses années et n'a subi aucune modification. La discussion que nous pouvons mener doit donc porter davantage sur le pays concerné que sur le contenu du texte. Ce dernier a, je pense, été rédigé voici une dizaine d'années.

M. Olivier de Clippele (MR). – Un débat a eu lieu à ce propos en commission des Finances et j'attends donc les explications de notre collègue.

M. Hugo Vandenberghe (CD&V). – Je n'ai pas participé à cet intéressant débat et je me borne à poser des questions.

Le débat doit avoir lieu en séance plénière du Sénat car chaque intervention y fait l'objet d'un compte rendu littéral, contrairement au débat en commission. Nous traitons d'une convention fiscale importante. J'ignore combien de personnes sont concernées par cette convention. Monsieur le président, le secrétaire d'État représente-t-il le ministre des Finances ?

M. le président. – Le ministre nous rejoindra.

M. Hugo Vandenberghe (CD&V). – *Je voudrais d'abord savoir combien de personnes peuvent être concernées par cette convention. Nous devons savoir de quoi nous nous occupons. Sans doute avons-nous trop attendu. La convention date de 1996 et n'est adoptée qu'aujourd'hui. Si elle a des implications pour des milliers d'entreprises et de personnes, un tel retard est inacceptable.*

Je constate que la convention et les modifications qui en découlent ont un effet rétroactif. Cette rétroactivité est-elle conforme aux exigences de la Cour d'arbitrage en la matière et aux principes formulés par le Conseil d'État ? Conformément au principe de légalité du Code pénal, de la Constitution et de l'article 7 de la Convention européenne des Droits de l'Homme, une loi pénale ne peut en aucun cas être adoptée avec effet rétroactif. La commission n'a pas étudié cette question. Le non-respect d'une loi fiscale est passible de sanctions.

Quelle est la portée de cette rétroactivité ? L'amnistie fiscale ? À quel régime fiscal les personnes qui ont fait une déclaration et à qui la loi fiscale s'applique maintenant avec effet rétroactif sont-elles soumises ? Comment le gouvernement résout-il ce problème ? J'attends une réponse du ministre à ces questions car nous y avons droit. Le Conseil

terugwerkende kracht wordt toegepast. Hoe lost de regering dat probleem op? Ik reken op een antwoord van de minister op deze vragen, want daar hebben we recht op. De Raad van State heeft over de terugwerkende kracht trouwens ook opmerkingen gemaakt.

Uit de rechtspraak van het Europees Gerechtshof te Luxemburg blijkt dat het verbod op terugwerkende kracht, behoudens uitzonderingen, als algemeen rechtsbeginsel is erkend. Zo krijgt het verbod op terugwerkende kracht een nagenoeg constitutionele betekenis, aangezien het gaat om een algemeen rechtsbeginsel van Europees niveau. Het is niet zomaar een interpretatie van parlementsleden of advocaten, maar een Europees rechtsbeginsel dat we dus kunnen inroepen of toepassen op dit belastingverdrag.

De belastingmaterie valt onder de grondwettelijke waarborgen van artikel 171 van de Grondwet: geen belasting zonder wet. (*Minister Reynders komt de zaal binnen.*) De minister is aangekomen. Daar ben ik blij om. Ik zal mijn argumenten even voor hem samenvatten.

In mijn uiteenzetting wil ik aantonen, mijnheer de minister, dat het goedkeuren van de verdragen tot het vermijden van dubbele belasting niet automatisch mag verlopen. Enkele weken geleden heeft het ontwerp over het belastingverdrag met Nederland ook al aanleiding gegeven tot grote discussie. We moeten dan ook ingaan op de principiële vragen en niet de indruk geven dat we de belangrijke juridische problemen die het verdrag doet rijzen, niet onder ogen hebben genomen. Concreet heb ik vragen bij de retroactiviteit. Het gaat om een verdrag van 1996 met een terugwerkende kracht tot 1992. We keuren dus iets goed met een terugwerkende kracht van tien jaar. Kan dat? Kan een fiscale wet een terugwerkende kracht van tien jaar hebben?

Eerste argument: terugwerkende kracht in strafzaken is niet mogelijk. Het niet indienen van een correcte belastingaangifte wordt door allerlei strafwetten betuigd. Iedereen weet over wat voor een indrukwekkende folterkast aan sancties het ministerie van Financiën beschikt, met inbegrip van de strafrechtelijke bepalingen. Kunnen we dan zomaar een fiscale wet met terugwerkende kracht van tien jaar goedkeuren? Welke rechtspositie heeft degene die onder deze wet valt? Wordt het niet naleven van de bepalingen strafrechtelijk gesanctioneerd? Hoe gebeurt dat dan met terugwerkende kracht van tien jaar? Vervallen de straffen dan?

Tweede argument: op het principe van niet-retroactiviteit zijn volgens de rechtspraak van het Arbitragehof en de adviezen van de Raad van State uitzonderingen mogelijk, onder de zeer strikte en beperkte voorwaarde van de volgestrekte noodzakelijkheid, dat wil zeggen indien er bestuursmatig echt geen alternatief mogelijk is. Dat is ook een algemeen Europees rechtsbeginsel met een quasi constitutionele draagkracht.

De minister is ook jurist. Vindt hij dat een verdrag van 1996, geldig vanaf het fiscale jaar 1992, en goedgekeurd in een wet in 2002, beantwoordt aan de juridische vereisten van het Arbitragehof, de Raad van State en het Europees Hof? De Raad van State stelt zelfs dat de retroactiviteit onvoldoende is verantwoord in het licht van de vereiste dat terugwerkende kracht enkel kan als er bijzondere omstandigheden zijn, met

d'État a d'ailleurs également formulé des observations sur la rétroactivité.

Il ressort de la jurisprudence de la Cour européenne de justice de Luxembourg que l'interdiction de la rétroactivité est, sauf exceptions, reconnue comme principe général de droit. Cette interdiction acquiert donc quasiment une valeur constitutionnelle. Il ne s'agit pas simplement d'une interprétation de parlementaires ou d'avocats mais d'un principe de droit européen pouvant s'appliquer à cette convention fiscale.

Les matières fiscales bénéficient de la garantie constitutionnelle offerte par l'article 171 de la Constitution : pas d'imposition sans loi. (Arrivée du ministre Reynders). Le ministre nous a rejoints. Je m'en réjouis. Je lui résume mes arguments.

Je cherche à démontrer, monsieur le ministre, que l'adoption de conventions tendant à éviter la double imposition ne peut être automatique. Nous devons nous pencher sur les questions de principe et ne pas donner l'impression que nous ne sommes pas attentifs aux problèmes juridiques importants que pose la convention. Concrètement, je m'interroge sur la rétroactivité. Il s'agit d'une convention de 1996 avec effet rétroactif jusqu'en 1992. Nous nous apprêtons donc à adopter un texte ayant un effet rétroactif de dix ans. Une loi fiscale peut-elle avoir un tel effet ?

Premier argument : la rétroactivité est impossible en matière pénale. Le non-dépôt d'une déclaration fiscale correcte est réprimé par diverses lois pénales. Chacun sait l'arsenal de sanctions dont dispose le ministère des Finances. Pouvons-nous donc adopter purement et simplement une loi fiscale ayant un effet rétroactif de dix ans ? Quel est le statut juridique des personnes auxquelles la loi s'applique ? Le non-respect des dispositions est-il sanctionné pénalement ? Comment procéder avec une rétroactivité de dix ans ? Y a-t-il alors prescription des sanctions ?

Deuxième argument : selon la jurisprudence de la Cour d'arbitrage et les avis du Conseil d'État, le principe de non-rétroactivité connaît des exceptions à la condition très stricte et restrictive de l'absolue nécessité, c'est-à-dire s'il n'y a pas d'autre solution possible. Il s'agit également d'un principe général de droit européen à portée quasi constitutionnelle.

Le ministre est aussi juriste. Estime-t-il qu'une convention de 1996 applicable dès 1992 et adoptée par voie de loi en 2002 est conforme aux exigences juridiques de la Cour d'arbitrage, du Conseil d'État et de la Cour européenne ? Le Conseil d'État considère même que la rétroactivité est insuffisamment justifiée dès lors qu'elle n'est permise que si la continuité et le bon fonctionnement du service public sont compromis. Or la seule motivation reprise dans l'exposé des motifs est que le gouvernement veut mettre fin le plus vite possible à un avantage fiscal que ne justifie plus l'évolution économique de Singapour et qui donne lieu à des abus pouvant léser le Trésor.

Le gouvernement veut lutter rétroactivement contre des abus qui sont sanctionnés par le droit pénal. On vote donc une loi pénale à effet rétroactif, ce qui est contraire à l'article 7 de la Convention européenne des Droits de l'Homme. On ne peut en outre considérer que le droit international que traduit cette

name wanneer de continuïteit en de goede werking van de openbare dienst in het gedrang zouden komen. De enige motivering die in de memorie van toelichting staat, is dat de regering tot doel heeft zo spoedig mogelijk een einde te maken aan een belastingsvoordeel dat niet langer gerechtvaardigd is door de economische ontwikkeling van Singapore en dat aanleiding geeft tot misbruiken die nadelig zijn voor de Schatkist.

Er zullen dus een aantal misbruiken retroactief worden bestreden. Mijn vraag is pertinent geworden. Volgens de regering is het de bedoeling om de misbruiken met terugwerkende kracht te bestrijden. Die misbruiken zijn strafrechtelijk gesanctioneerd. Er wordt dus een strafwet gestemd met terugwerkende kracht. Dat is in strijd met de Grondwet en met artikel 7 van het Europees Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens. De motivering dat het internationale recht door dat verdrag voorrang heeft op het nationale recht, is totaal irrelevant. Het belastingverdrag heeft als zodanig geen voorrang op om het even wat.

Het rechtszekerheidsbeginsel is in ieder geval een quasi constitutioneel beginsel, het is een algemeen Europees rechtsbeginsel. Dit belastingverdrag met Singapore beantwoordt daaraan niet, tenzij de minister me van het tegendeel kan overtuigen.

De heer Didier Reynders, minister van Financiën. – *Momenteel is er veel werk in de verschillende commissies en in de plenaire vergaderingen. Ik begrijp dan ook dat bepaalde elementen van belangrijke dossiers, zoals deze aanvullende overeenkomst, ondertekend te Singapore op 10 december 1996, aan uw aandacht kunnen ontsnappen. (Men glimlacht). Voor alle duidelijkheid wil ik eerst iets rechtzetten.*

Volgens de heer Vandenberghe gaat de retroactiviteit tot en met 1992. Maar het jaar 1992 is enkel een referentie in verband met het Wetboek der inkomstenbelasting. Wat de inkomsten betreft gaat het om het jaar 1997.

De heer Hugo Vandenberghe (CD&V). – Het is terugwerkende kracht.

De heer Didier Reynders, minister van Financiën. – Ja, maar het gaat niet om een retroactiviteit van 10 jaar.

De heer Hugo Vandenberghe (CD&V). – Het gaat dus over vijf jaar

De heer Didier Reynders, minister van Financiën. – Zelfs misschien over zes jaar, rekening houdend met de inkomsten van 1997. Het verdrag werd geratificeerd door Kamer en Senaat en het wetsontwerp hanteert dus dezelfde retroactiviteit.

Aangezien Kamer en Senaat dit verdrag, dat voorziet in deze retroactiviteit, geratificeerd hebben, is het ook logisch dat wij het instrument ter beschikking stellen waarmee kan worden ingegaan op de wens van deze assemblees. Wat overigens eventuele discussies vóór het Arbitragehof betreft, behandelen wij alle belastingplichtigen zonder enige discriminatie: al wie zich in dezelfde situatie bevindt, wordt op dezelfde manier behandeld.

De termijn kan lang lijken, maar er is bijna altijd retroactiviteit als we werken op basis van internationale

convention prime le droit national.

Le principe de la sécurité juridique est en tout état de cause un principe quasi constitutionnel puisqu'il est un principe général de droit européen. La convention fiscale avec Singapour ne satisfait nullement à ce principe, à moins que le ministre puisse me convaincre du contraire.

M. Didier Reynders, ministre des Finances. – Les travaux sont évidemment nombreux pour l'instant dans les différentes commissions et séances plénières. Je puis donc comprendre que certains éléments de dossiers de l'importance de cette convention additionnelle signée à Singapour le 10 décembre 1996 puissent quelquefois vous échapper. *(Sourires)* Pour que les choses soient claires, je voudrais d'abord corriger un point.

Selon M. Vandenberghe, la rétroactivité s'étend jusqu'à et y compris 1992. Or, l'année 1992 est seulement une référence par rapport au Code des impôts sur les revenus. Pour ce qui concerne les revenus, il s'agit de 1997.

M. Hugo Vandenberghe (CD&V). – Il y a rétroactivité.

M. Didier Reynders, ministre des Finances. – Oui, mais pas de dix ans.

M. Hugo Vandenberghe (CD&V). – L'effet rétroactif est donc de cinq ans.

M. Didier Reynders, ministre des Finances. – *Peut-être même de six ans, compte tenu des revenus de 1997. La convention a été ratifiée par la Chambre et le Sénat et le projet de loi applique la même rétroactivité.*

Puisque la Chambre et le Sénat ont ratifié le traité qui prévoit cette rétroactivité, il est donc assez logique que nous mettions en place l'instrument permettant de donner suite aux vœux de ces assemblees. Par ailleurs, en ce qui concerne d'éventuelles discussions devant la plus haute juridiction constitutionnelle, la Cour d'arbitrage, nous traitons tous les contribuables sans aucune discrimination : tous ceux qui se trouvent dans la même situation seront évidemment traités de la même manière.

Le délai peut paraître long mais il y a presque toujours une

overeenkomsten die de strijd willen aanbinden met misbruik, ontwijking, verkeerd gebruik en zelfs fraude. De internationale overeenkomst wordt immers gesloten wanneer men wil reageren op dat soort gedragingen en het vergt tijd om die overeenkomsten te laten ratificeren en te zorgen voor de noodzakelijke wetgevingsinstrumenten. Toch hebben we relatief redelijke termijnen gerespecteerd. De termijn voor de controle van de aangiften bedraagt drie jaar. In geval van fraude bedraagt die termijn vijf jaar, maar wanneer informatie moet worden uitgewisseld met het buitenland kan hij oplopen tot zeven jaar.

Ik ben het met de heer Vandenberghe wel eens dat een dergelijke retroactiviteit geen goede zaak is. We passen die alleen toe in uitvoering van een bestaand verdrag. In dit geval is er trouwens geen sprake van discriminatie tussen de belastingplichtigen en gaat de retroactiviteit niet verder terug dan zeven jaar, namelijk tot de inkomsten van 1997. Ik geef toe dat dit lang is, maar het blijft nog altijd binnen de termijn die bij uitwisseling van inlichtingen tussen de landen gebruikelijk is.

Als de Senaat in de toekomst de bevoegdheid krijgt om verdragen te ratificeren, kunnen we misschien sneller beschikken over de instrumenten die het mogelijk maken de retroactiviteit te beperken.

Artikelsgewijze bespreking

(De tekst aangenomen door de commissie voor de Financiën en voor de Economische Aangelegenheden is dezelfde als de tekst van het door de Kamer van volksvertegenwoordigers overgezonden ontwerp. Zie stuk Kamer 50-1956/2.)

– De stemming over het wetsontwerp in zijn geheel heeft later plaats.

Wetsontwerp betreffende de tenuitvoerlegging van de overeenkomst tussen het Koninkrijk België en de Verenigde Arabische Emiraten tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontgaan van belasting inzake belastingen naar het inkomen en naar het vermogen, en van het protocol, ondertekend te Washington op 30 september 1996 (Stuk 2-1331) (Evocatieprocedure)

Algemene bespreking

De heer François Roelants du Vivier, rapporteur. – Ik verwijs naar mijn schriftelijk verslag.

De heer Hugo Vandenberghe (CD&V). – Het probleem ligt bij dit ontwerp enigszins anders dan bij het vorige. Het betreft de tenuitvoerlegging van een overeenkomst die werd ondertekend op 30 september 1996.

Samen met de minister van Financiën betreur ik het dat de regering een dergelijke termijn laat verlopen tussen de datum van de ondertekening en de goedkeuring van een overeenkomst over belastingzaken. Normaal moeten we

rétroactivité lorsque nous travaillons sur la base de conventions internationales qui visent à lutter contre des abus, de l'évasion, de mauvais usages, voire de la fraude. En effet, on conclut l'accord international au moment où l'on veut réagir à ce type de comportement et il faut le temps d'aboutir aux ratifications et aux instruments législatifs nécessaires. Je voudrais cependant faire remarquer que nous restons dans des délais relativement raisonnables. Le délai de contrôle pour les déclarations est de trois ans. En cas de fraude, il est de cinq ans, mais en cas d'échange d'informations avec l'étranger, il peut aller jusqu'à sept ans.

Je reconnais qu'une telle rétroactivité n'est pas une bonne chose. Nous ne l'appliquons qu'en exécution d'une convention existante. En l'occurrence, il n'est d'ailleurs pas question de discrimination entre contribuables et la rétroactivité ne dépasse pas sept ans, soit jusqu'aux revenus de 1997. J'admets que la période est longue mais elle reste dans les limites du délai en usage pour l'échange d'information entre pays.

Si, à l'avenir, nous octroyons au Sénat la compétence en matière de ratification des traités, ce que je souhaite à la Haute assemblée, nous pourrions peut-être plus rapidement disposer des instruments qui permettront d'éviter des délais de rétroactivité aussi longs.

Discussion des articles

(Le texte adopté par la commission des Finances et des Affaires économiques est identique au texte du projet transmis par la Chambre des représentants. Voir le document Chambre 50-1956/2.)

– Il sera procédé ultérieurement au vote sur l'ensemble du projet de loi.

Projet de loi relatif à l'exécution de l'accord entre le Royaume de Belgique et les Émirats Arabes Unis tendant à éviter la double imposition et à prévenir l'évasion fiscale en matière d'impôts sur le revenu et sur la fortune, et du protocole, signés à Washington le 30 septembre 1996 (Doc. 2-1331) (Procédure d'évocation)

Discussion générale

M. François Roelants du Vivier, rapporteur. – Je me réfère à mon rapport écrit.

M. Hugo Vandenberghe (CD&V). – *Le problème que pose ce projet diffère quelque peu du précédent. Il s'agit de l'exécution d'une convention signée le 30 septembre 1996.*

Tout comme le ministre des Finances, je regrette que le gouvernement laisse s'écouler tant de temps entre la signature et l'adoption d'une convention en matière fiscale. Normalement, les mesures nécessaires pour éviter la double imposition doivent être prises dans un délai d'un an. Un

binnen het jaar de nodige maatregelen kunnen nemen om een dubbele belasting te vermijden. Die maatregelen eerst aankondigen en daarna weer uitstellen is niet goed voor het beleid noch voor de rechtszekerheid van de belastingplichtigen.

In het ontwerp lezen we het volgende: "In afwijking van de bepalingen van het Wetboek van de inkomstenbelasting 1992 met betrekking tot de termijnen inzake bezwaar wordt, zelfs wanneer zij op grond van het intern recht niet meer kunnen worden herzien, van de aanslagen die in strijd met de bepalingen van de Overeenkomst ... zijn gevestigd of gekwetend, ontheffing verleend, naar aanleiding van een schriftelijk en met redenen omkleed bezwaarschrift dat binnen een termijn van één jaar met ingang van de publicatie van deze wet is ingediend."

Het gaat dus ook hier om een wet met terugwerkende kracht en dus gelden hiervoor de kritieken die ik bij het vorige ontwerp naar voren heb gebracht. Hoe lang loopt de termijn voor mogelijk bezwaar? De regering heropent de termijn van bezwaar, maar voor mij blijkt uit de tekst niet met hoeveel jaar. Misschien komt dat omdat ik, door de vele vergaderingen de jongste weken, aan de discussie hierover in de bevoegde commissie niet heb kunnen deelnemen. Alleszins wil ik van de minister vernemen of de bedoelde termijn nu drie, vijf of meer jaren bedraagt. Wat is de juiste draagwijdte van dit ontwerp?

De heer Didier Reynders, minister van Financiën. – *Ik heb die overeenkomst niet bij me. Ik kan niet uit het hoofd zeggen wat de Senaat destijds heeft geratificeerd. Ik zal dat controleren.*

Wat de termijn van een jaar betreft, verwijs ik naar het verslag. Ik verander niets aan het antwoord dat mijn vertegenwoordiger in de commissie heeft gegeven. Het is een gebruikelijke termijn voor dat soort operaties. Normaal gezien bedraagt die termijn drie maanden, maar voor de opvolging van overeenkomsten zoals deze, wordt hij verlengd tot een jaar.

Wat de retroactiviteit voor vroegere dienstjaren betreft, wordt in het verdrag bepaald dat inkomsten vanaf 1 januari 1995 in aanmerking komen. Dat is nog geen tien jaar zoals de heer Vandenberghe daarnet zei, maar wel bijna. In de overeenkomst die door de assemblees werd geratificeerd, wordt bepaald dat ze met terugwerkende kracht ingaat op 1 januari 1995. Die overeenkomst werd in september 1996 ondertekend en in mei 2002 goedgekeurd. We wisten toen dat het verdrag met terugwerkende kracht moest worden toegepast vanaf 1 januari 1995.

Ik herhaal dus dat, als we in de toekomst de ratificatie van bepaalde internationale instrumenten kunnen toevertrouwen aan deze assemblee, we er waarschijnlijk in zullen slagen de retroactiviteit te beperken. We zullen ze echter nooit volledig uitschakelen, want de overeenkomst wordt gesloten op basis van een vastgestelde situatie.

Als we misbruiken of ontsporingen willen bestrijden, moeten we de maatregelen wel in werking laten treden zodra ze worden aangekondigd, en niet na afloop van een parlementaire procedure. We hebben dat onlangs nog gedaan ter gelegenheid van de hervorming van de

report répété de ces mesures n'est pas favorable à la politique et à la sécurité juridique.

Le projet dispose : « Par dérogation aux dispositions du Code des impôts sur les revenus 1992 en matière de délais de réclamation, le dégrèvement des impositions établies ou acquittées contrairement aux dispositions de la Convention (...) est, même lorsque ces impositions ne sont plus susceptibles de révision en droit interne, accordé, ensuite d'une réclamation motivée présentée par écrit (...) dans le délai d'un an à compter de la publication de la présente loi (...). »

Il s'agit donc d'une loi avec effet rétroactif à laquelle s'appliquent les mêmes critiques que pour le projet précédent. Quelle est la durée du délai de réclamation ? Selon moi, le texte ne le précise pas. Je voudrais que le ministre me dise s'il est de trois ou cinq ans ou même davantage. Quelle est la portée véritable de ce projet ?

M. Didier Reynders, ministre des Finances. – *Je n'ai pas la convention sous les yeux. Je ne peux citer de mémoire ce que le Sénat a ratifié en son temps. Je procède donc à des vérifications.*

En ce qui concerne le délai d'un an, je renvoie au rapport. Je ne change rien à la réponse qu'a donnée mon représentant en commission. Il s'agit d'un délai usuel pour ce type d'opération. Normalement, il est de trois mois mais est porté à un an dans de nombreuses suites de conventions comme celle-ci.

En ce qui concerne la rétroactivité sur des exercices antérieurs, c'est le traité qui prévoit la date à partir de laquelle les revenus peuvent être concernés. Il s'agit du premier janvier 1995. On n'est donc pas encore aux dix ans évoqués tout à l'heure par M. Vandenberghe mais on s'en rapproche. Nous sommes dans la même logique : c'est la convention ratifiée par les assemblees qui prévoit cette rétroactivité au premier janvier 1995. Je rappelle qu'il s'agit d'une convention signée en septembre 1996 et adoptée en mai 2002. On savait alors que nous devrions appliquer le traité à partir du premier janvier 1995.

Je répète ce que j'ai dit tout à l'heure. Je suis convaincu que si, à l'avenir, on peut confier à cette assemblee la procédure de ratification de certains instruments internationaux, nous parviendrons probablement à raccourcir les délais pendant lesquels interviennent des rétroactivités. Mais nous ne les supprimerons jamais puisque l'accord est conclu sur la base d'une situation constatée. Lorsque l'on veut lutter contre des abus ou certaines dérives, on est bien obligé de faire entrer les mesures en vigueur dès leur annonce et non à la suite d'une procédure parlementaire. Nous venons encore de le faire à l'occasion de la réforme de l'impôt des sociétés.

vennootschapsbelasting.

De heer Hugo Vandenberghe (CD&V). – Ik blijf erbij dat mijn vraag belangrijk en pertinent was, aangezien dit ontwerp een nog verdergaande terugwerkende kracht heeft dan het vorige. Om de redenen die ik al heb uiteengezet vind ik dat juridisch zeer problematisch. We moeten blijven zoeken naar wegen om al die dubbele-belastingverdragen binnen het jaar te laten goedkeuren, ten einde een minimale rechtszekerheid te garanderen.

– **De algemene bespreking is gesloten.**

Artikelsgewijze bespreking

(De tekst aangenomen door de commissie voor de Financiën en voor de Economische Aangelegenheden is dezelfde als de tekst van het door de Kamer van volksvertegenwoordigers overgezonden ontwerp. Zie stuk Kamer 50-1957/2.)

– **De stemming over het wetsontwerp in zijn geheel heeft later plaats.**

Wetsontwerp tot wijziging van de wet van 11 december 1998 betreffende de classificatie en de veiligheidsmachtigingen (Stuk 2-1339) (Evocatieprocedure)

Algemene bespreking

De voorzitter. – De heer de Clippele, rapporteur, verwijst naar zijn verslag.

De heer Hugo Vandenberghe (CD&V). – Men zou zich kunnen afvragen of de toevoeging van acht woorden aan een bestaande wetgeving van die aard is om een tussenkomst in de plenaire vergadering te verantwoorden. Het antwoord is positief. Het voorliggende ontwerp tot wijziging van de wet van 11 december 1998 betreffende de classificatie en de veiligheidsmachtigingen verdient immers de grootste aandacht. Veiligheid mag geen thema zijn dat we in de handen laten van enkele personen, maar moet de voortdurende bekommernis zijn van het parlement en van de regering.

Met dit ontwerp wil de regering aan de Cel voor Financiële Informatieverwerking de mogelijkheid geven zich door de inlichtingen- en veiligheidsdiensten alle inlichtingen te laten meedelen die ze voor de vervulling van haar opdrachten nuttig acht, zoals bepaald in artikel 15 van de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld. Hierdoor krijgt de Cel dezelfde behandeling als de gerechtelijke overheden. De regering verantwoordt dit met de stelling dat de cel een gerechtelijke doelgerichtheid heeft omdat ze ernstige aanwijzingen van witwasoperaties die verband houden met zware criminaliteit onderzoekt en aan de Procureur des Konings mededeelt. Ze wordt geleid door een magistraat die van het parket is gedetacheerd en haar leden en personeel zijn aan een versterkt beroepsgeheim onderworpen. De regering beweert dat het ontwerp kadert in het geheel van maatregelen die bestemd zijn om de strijd tegen het terrorisme en de georganiseerde criminaliteit te versterken door een betere opsporing van geldstromen die verband houden met deze

M. Hugo Vandenberghe (CD&V). – *Je persiste à croire que ma question était importante et pertinente puisque ce projet a un effet rétroactif encore plus poussé que le précédent.*

J'estime que cela pose des problèmes juridiques. Nous devons continuer à nous efforcer de faire adopter ces conventions prévenant la double imposition dans un délai d'un an, afin de garantir une certaine sécurité juridique.

– **La discussion générale est close.**

Discussion des articles

(Le texte adopté par la commission des Finances et des Affaires économiques est identique au texte du projet transmis par la Chambre des représentants. Voir le document Chambre 50-1957/2.)

– **Il sera procédé ultérieurement au vote sur l'ensemble du projet de loi.**

Projet de loi modifiant la loi du 11 décembre 1998 relative à la classification et aux habilitations de sécurité (Doc. 2-1339) (Procédure d'évocation)

Discussion générale

M. le président. – M. de Clippele, rapporteur, se réfère à son rapport écrit.

M. Hugo Vandenberghe (CD&V). – *On pourrait se demander si l'ajout de huit mots dans une législation en vigueur est de nature à justifier une intervention en séance plénière. La réponse est affirmative. Le présent projet modifiant la loi du 11 décembre 1998 relative à la classification et aux habilitations de sécurité mérite en effet la plus grande attention. Nous ne pouvons laisser à quelques personnes le thème de la sécurité : Il doit être la préoccupation constante du parlement et du gouvernement.*

Par ce projet, le gouvernement entend donner à la CTIF la possibilité d'obtenir des services de renseignement et de sécurité toutes les informations qu'elle juge nécessaires pour remplir ses missions fixées par l'article 15 de la loi du 11 janvier 1993 relative à la prévention de l'utilisation du système financier aux fins du blanchiment de capitaux. La CTIF est ainsi traitée de la même manière que les autorités judiciaires. Le gouvernement justifie cela en affirmant que la Cellule a une finalité judiciaire parce qu'elle enquête sur des indices sérieux d'opérations de blanchiment d'argent liées à la grande criminalité et parce qu'elle les communique au procureur du Roi. Elle est dirigée par un magistrat détaché du parquet ; ses membres et son personnel sont soumis à un secret professionnel renforcé. Le gouvernement indique que le projet s'insère dans l'ensemble des mesures destinées à renforcer la lutte contre le terrorisme et la criminalité organisée en permettant une meilleure détection des flux financiers liés à ces activités criminelles.

Dans son avis, le Conseil d'État dit que dans le cadre de ses tâches la CTIF peut, conformément à l'article 15, §1 de la loi du 11 janvier 1993, réclamer aux services de police et aux

criminele activiteiten mogelijk te maken.

De Raad van State stelt in haar advies, dat in het kader van haar taken, de Cel voor Financiële Informatieverwerking krachtens artikel 15, §1 van de wet van 11 januari 1993, alle bijkomende inlichtingen die ze voor de vervulling van haar opdracht nuttig acht kan aanvragen bij de politiediensten en de administratieve diensten van de Staat binnen de door haar bepaalde termijn.

Tot de overheidsinstanties waartoe ze zich richt, behoren onder meer de inlichtingen- en veiligheidsdiensten waarin de wet van 30 november 1998 voorziet. Wanneer de Cel voor Financiële Informatieverwerking ernstige aanwijzingen vindt die wijzen op het witwassen van geld brengt zij onder meer de procureur des Konings daarvan op de hoogte zodat er eventueel een rechtsvervolging kan plaatshebben. Bovendien zijn de inlichtingen- en veiligheidsdiensten krachtens de artikelen 19 en 20 van de voormelde wet van 30 november 1998 gemachtigd om samen te werken met de gerechtelijke en administratieve overheden en om hen technische bijstand te verlenen.

De door de inlichtingen- en veiligheidsdiensten ingewonnen informatie wordt naargelang van de inhoud ervan in een bepaald classificatieniveau ondergebracht met toepassing van de artikelen 4 en 5 van de wet van 11 december 1998.

De persoon die toegang wenst te krijgen tot deze geclassificeerde informatie moet beschikken over een veiligheidsmachtiging. Die machtiging wordt echter niet vereist vanwege de gerechtelijke overheden. Voorliggend ontwerp strekt er juist toe de Cel voor Financiële Informatieverwerking vrij te stellen van elke veiligheidsmachtiging.

De Raad van State wijst op de omstandigheid dat bepaalde informatie niet in het strafdossier wordt opgenomen omdat ze geclassificeerd is. Het openbaar ministerie beschikt aldus over informatie waarvan de partijen geen kennis hebben.

Het gevaar bestaat dat het ontwerp dit verschil nog zal accentueren. Het is voor een staat van wezenlijk belang zich uit te rusten met rechtsinstrumenten om de georganiseerde misdaad en meer bepaald de verrichtingen voor het witwassen van geld zo doeltreffend mogelijk te bestrijden, maar de wetgever moet ook een billijk evenwicht handhaven tussen de bescherming van de hogere belangen van de staat en de uitoefening van de fundamentele rechten vanuit het oogpunt onder meer van de artikelen 6 en 8 van het Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens.

Het is precies dat punt dat ik onder de aandacht wil brengen. Ik neem aan dat deze assemblee toch enige belangstelling heeft voor deze vraag. De wet van 1998 op de veiligheidsdiensten is inderdaad een belangrijke stap vooruit in de strijd tegen allerhande witwaspraktijken die een meer integrerend deel uitmaken van de georganiseerde criminaliteit in de ruime zin van het woord.

In die zin kan de wet van 1998 beschouwd worden als een aanzet tot noodzakelijke maatregelen om de toenemende georganiseerde criminaliteit efficiënt te bestrijden.

Uit het activiteitenverslag 2001-2002 van de Cel voor Financiële Informatieverwerking blijkt overigens dat het aantal witwasdossiers in de jongste vijf jaar ongeveer

services administratifs de l'État toutes les informations complémentaires qu'elle juge utiles pour remplir sa mission et ce dans le délai qu'elle fixe elle-même.

Parmi les instances auxquelles elle s'adresse figurent notamment les services de renseignement et de sécurité prévus par la loi du 30 novembre 1998. Lorsque la CTIF découvre des indices sérieux d'un blanchiment d'argent, elle informe notamment le procureur du Roi de manière à ce que des poursuites judiciaires puissent être entamées. En outre, conformément aux articles 19 et 20 de la loi du 30 novembre 1998, les services de renseignement et de sécurité sont habilités à collaborer avec les autorités judiciaires et administratives afin de leur offrir une assistance technique.

Les informations récoltées par les services de renseignement et de sécurité sont classées en fonction de leur contenu, conformément aux articles 4 et 5 de la loi du 11 décembre 1998.

La personne qui souhaite consulter des informations classées doit disposer d'une habilitation de sécurité. Celle-ci n'est toutefois pas exigée des autorités judiciaires. Le présent projet vise simplement à exempter la CTIF de la production d'une telle habilitation.

Le Conseil d'État souligne que certaines informations ne sont pas reprises dans le dossier pénal parce qu'elles sont classées. Le ministère public dispose donc d'informations auxquelles les parties n'ont pas accès.

Le projet risque d'accentuer cette différence. Pour un État, il est très important de se pourvoir d'instruments de droit pour combattre le plus efficacement possible la criminalité organisée et plus précisément les opérations de blanchiment d'argent. Toutefois le législateur doit maintenir un équilibre entre la protection des intérêts supérieurs de l'État et l'exercice de droits fondamentaux, conformément notamment aux articles 6 et 8 de la Convention de protection des droits de l'homme.

C'est sur ce point précisément que je voudrais attirer votre attention. La loi de 1998 relative aux services de sécurité est une étape importante dans la lutte contre toute sorte de pratiques de blanchiment d'argent qui font de plus en plus partie intégrante de la criminalité organisée au sens large du terme.

En ce sens, la loi de 1998 peut être regardée comme l'amorce des mesures nécessaires visant à combattre efficacement la croissante criminalité organisée.

Il ressort d'ailleurs du rapport d'activités 2001-2002 de la CTIF que le nombre de dossiers portant sur le blanchiment d'argent a plus ou moins doublé au cours de ces cinq dernières années, avec pour conséquence une croissance exponentielle du nombre de dossiers relatifs au commerce illégal de marchandises, à la traite des êtres humains, à la prostitution et au terrorisme. Les 7 et 8 février nous avons adopté à Paris, à l'initiative de l'Assemblée nationale française et au nom des quinze parlements de l'Union européenne, une résolution visant à s'attaquer beaucoup plus intensivement au blanchiment d'argent sale. Il y a en effet encore toutes sortes de limites qui nous empêchent de le faire. Dans cette perspective, le projet est bien sûr important.

verdubbeld is, met een exponentiële groei van de dossiers die te maken hebben met illegale handel in goederen, mensenhandel, prostitutie en terrorisme. Ik wijs erop dat we in Parijs op 7 en 8 februari 2002, op initiatief van de Franse assemblee, een grote internationale bijeenkomst gehad hebben waar we namens de vijftien parlementen van de Europese Unie een resolutie hebben goedgekeurd om de strijd tegen het witwassen van crimineel geld – met inbegrip van terrorisme – veel krachtiger aan te pakken omdat er nog allerlei grenzen zijn die maken dat we het niet kunnen vatten.

In dat perspectief is het ontwerp natuurlijk wel belangrijk, ook met het oog op de snelheid van de transacties. Ik heb in Parijs veel vernomen. Men doet in één dag bijvoorbeeld een betaling over veertig landen.

De juridische procedure aangaande het onderzoek naar de oorsprong en de bestemming van het geld kan tien tot vijftien jaar in beslag nemen omdat voor het verwerven van de informatie voor elk land afzonderlijk de toelating moet worden verworven op basis van een goedgekeurde onderzoeksmaatregel binnen de rechtsorde van elk land. Het verwerven van de toelating voor alle veertig landen afzonderlijk neemt enorm veel tijd in beslag. Door een betaling over dertig of veertig landen te laten circuleren, kunnen financiële transacties op een eenvoudige manier worden witgewassen. Het opzoeken van de oorsprong van een betaling is een juridische hindernissenloop, die zelfs de beste juridische hink-stapspringer voor onoverkomelijke problemen plaatst.

Het doorgeven van informatie van allerlei diensten is een goed middel om de georganiseerde criminaliteit te bestrijden. Met de basisdoelstelling van het ontwerp kan ik instemmen, maar we moeten ons afvragen of het niet vatbaar is voor verbetering.

Ik wil het in dat verband hebben over de artikelen 6 en 8 van het EVRM. Er zouden parallelle dossiers bestaan die informatie bevatten die enkel en alleen toegankelijk is voor degenen die over het veiligheidsattest beschikken. Mijnheer de minister, u herinnert zich ongetwijfeld uit uw vroegere praktijk als advocaat dat er een periode is geweest dat het parket over twee dossiers beschikte: het officiële dossier dat het voorwerp uitmaakte van het publieke debat voor de strafrechter en een dossier dat het parket informatie verschaftte inzake andere processen-verbaal die ontlastend waren voor de betichte of dat informatie bevatte waarvan het parket geen gebruik wenste te maken, maar die niet ter beschikking werd gesteld van de verdediging. Ik heb ooit in een belangrijke zaak voor het Hof van Cassatie kunnen aantonen dat er een parallel dossier bestond bij het openbaar ministerie, waarvan ik noch mijn cliënt kennis hadden. Het Hof van Cassatie oordeelde dat het feit dat het openbaar ministerie een strafdossier had dat de advocaat van de betichte niet kende, geen schending was van de wapengelijkheid der procespartijen. Volgens de rechtspraak van het Europees Hof voor de rechten van de mens is *l'égalité des armes* een van de essentiële elementen van een eerlijk proces. De rechtspraak van de parallelle dossiers waaruit informatie ten laste of ten ontlaste kan worden geput en die niet ter beschikking van de betichte wordt gesteld, is een schending van artikel 6 wanneer de strafmaat moet worden bepaald.

Met dit ontwerp garanderen we de Cel de toegang tot die

La procédure judiciaire relative à l'enquête sur l'origine et la destination de l'argent peut durer de dix à quinze ans car pour obtenir l'information il faut l'autorisation de chaque pays séparément, sur la base d'une mesure d'instruction propre à l'ordre juridique de chaque pays. Pour les quarante pays, cela peut prendre un temps énorme. Il est facile de blanchir des transactions financières en faisant circuler un paiement dans trente ou quarante pays. Rechercher l'origine d'un paiement est un parcours d'obstacles juridiques quasiment insurmontable.

La transmission d'informations issues de différents services est un bon moyen de lutter contre la criminalité organisée. Je puis adhérer à l'objectif de base du projet mais nous devons nous demander s'il n'est pas perfectible.

À cet égard, je voudrais évoquer les articles 6 et 8 de la CEDH. Il existerait des dossiers parallèles contenant des informations qui ne sont accessibles qu'aux détenteurs d'un certificat de sécurité. Monsieur le ministre, vous vous souviendrez sans doute que lorsque vous étiez avocat, le parquet disposait à une certaine époque de deux dossiers, l'officiel qui faisait l'objet du débat public devant le juge pénal et un autre qui informait le parquet d'autres procès-verbaux à décharge de l'inculpé ou qui contenait des informations que le parquet ne souhaitait pas utiliser mais qui n'étaient pas communiquées à la défense. Selon la jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme, l'égalité des armes est un des éléments essentiels d'un procès équitable.

Avec ce projet, nous garantissons à la Cellule l'accès aux informations précitées. Les informations classifiées des services de sécurité peuvent donner lieu à des poursuites judiciaires. Dans le passé, nous avons été confrontés au problème des écoutes téléphoniques illicites, des procédures pénales ayant été lancées sur la base d'informations recueillies de manière illicite.

La qualité de la procédure au regard du droit public était donc ébranlée dès le départ. Le projet ne règle pas ce problème. Nous sommes en outre confrontés à un problème politique. Le parlement s'est doté d'une commission chargée du suivi des services de renseignements et de sécurité. Elle contrôle les services de sécurité par le biais du Comité R. Ces trois dernières années, j'ai toujours insisté pour que les membres de cette commission disposent de l'habilitation de sécurité requise. Si les membres du Comité R en disposent et nous pas, cela pose problème. Presque chaque réunion du Comité R donne lieu à des rapports accompagnés de documents classifiés dont nous ignorons tout. Comment la commission de suivi peut-elle alors assurer un contrôle sérieux et remplir la mission que lui a confiée la loi de 1998 ?

Indépendamment même des articles 6 et 8 de la Convention européenne des Droits de l'Homme se pose également le problème de la discrimination. Les membres de la Cellule de traitement des informations financières qui font tous partie du pouvoir judiciaire obtiennent bien l'habilitation de sécurité a priori. Pourquoi les parlementaires ne l'obtiennent-ils pas ? On ne saurait pourtant restreindre le contrôle parlementaire. Aux États-Unis, les membres des commissions parlementaires qui s'occupent des problèmes de sécurité ne font pas d'office des révélations à la presse en sortant de réunion.

informatie. De geclassificeerde informatie van de veiligheidsdiensten kan aanleiding geven tot handelingen van strafvervolging. In het verleden werden we geconfronteerd met het fenomeen van de onwettige telefoontap, waarbij strafprocedures werden opgestart op basis van op onwettige wijze verzamelde informatie.

De rechtsstatelijke kwaliteit van de procedure was dus vanaf het begin aangetast. Dit probleem is in het ontwerp niet geregeld. Daarenboven is er een politiek probleem. In het Parlement bestaat een begeleidingscommissie voor de veiligheidsdiensten. Die oefent via het Controlecomité I de controle uit op de veiligheidsdiensten. De afgelopen drie en een half jaar heb ik er altijd op aangedrongen dat de leden van die parlementaire begeleidingscommissie zouden beschikken over de vereiste veiligheidsmachtiging. Wanneer de leden van het Comité I wel beschikken over de veiligheidsmachtiging en wij niet, is er een probleem. Bijna iedere vergadering met het Comité I zijn er rapporten met geclassificeerde documenten waarover we niets weten. Hoe kan de begeleidingscommissie dan ernstig controleren? Volgens de wet van 1998 is dat nochtans haar opdracht, maar door het niet verlenen van een veiligheidsmachtiging wordt dit onmogelijk gemaakt.

Daarnaast is er, nog afgezien van de artikelen 6 en 8 van het EVRM, het probleem van de discriminatie. De leden van de Cel voor financiële informatieverwerking, allen van de rechterlijke macht, krijgen de veiligheidsmachtiging a priori wel. Waarom krijgen de parlementsleden van de begeleidingscommissie, die krachtens de wet de controle moeten uitoefenen op de veiligheidsdiensten, die dan niet? De parlementaire controle kan toch niet worden beperkt, wel worden ingebed. In de VS bestaan er parlementaire commissies die zich met veiligheidsproblemen bezighouden. De leden leggen niet onmiddellijk persverklaringen af na de vergadering.

Zolang het probleem van de veiligheidsmachtiging niet is opgelost, blijft het probleem van de parlementaire controle op de staatsveiligheid bestaan. Ik ben niet wantrouwig, maar een parlementaire controle op deze diensten is belangrijk.

Een veiligheidsmachtiging voor de Cel is goed, maar daarmee is het probleem van de wapengelijkheid en van de procesinformatie niet geregeld. Er zullen meer personen over de informatie kunnen beschikken, maar de leden van de parlementaire begeleidingscommissie kunnen dat tot op heden nog altijd niet. Dit is een tekortkoming.

(Voorzitter: de heer Armand De Decker.)

De heer Didier Reynders, minister van Financiën. – *Ik verwijst naar het verslag. In de commissie werd daarover uitvoerig gedebatteerd naar aanleiding van amendementen op dit ontwerp. Ik begrijp wel dat de toegang tot geclassificeerde documenten, door welke overheden ook, nog vragen oproept. Het is uiteraard niet de bedoeling van dit ontwerp om dat probleem op te lossen. Het wil wel een bijkomende overheid creëren naast die welke momenteel reeds kunnen optreden tegen witwaspraktijken.*

Ik zou het erg op prijsstellen mocht er in Kamer of Senaat een debat kunnen plaatshebben over de toegang tot

Tant que le problème des habilitations de sécurité n'est pas résolu, le problème du contrôle parlementaire de la sûreté de l'état ne le sera pas non plus. Ce n'est pas que je sois méfiant mais un contrôle parlementaire de ces services est essentiel.

Il est bon de donner l'habilitation de sécurité à la Cellule mais les membres de la commission parlementaire de suivi ne pourront toujours pas disposer de toutes les informations. C'est une lacune.

(M. Armand De Decker, président, prend place au fauteuil présidentiel.)

M. Didier Reynders, ministre des Finances. – Je renvoie au rapport, le débat ayant été développé à l'occasion d'amendements concernant ce projet, en commission. Je comprends néanmoins que l'on puisse s'interroger davantage en ce qui concerne l'accès aux documents classifiés quelles que soient les autorités. Ce projet ne vise évidemment pas à régler ce problème, mais à ajouter une autorité en matière de blanchiment à celles qui bénéficient déjà d'habilitations en ce domaine.

Je serais naturellement très heureux qu'un débat plus général sur l'accès aux documents classifiés se poursuive ou soit

geclassificeerde documenten.

De voorzitter. – *Ik veronderstel dat het amendement dat de heer Steverlynck heeft ingediend vooral tot doel heeft de regering erop te wijzen dat moet worden voorzien in veiligheidslicenties voor de leden van het Vast Comité van toezicht op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten en de opvolgingscommissie die dezelfde aangelegenheden behandelen. Maar dat moet inderdaad op een andere manier worden geregeld.*

– **De algemene bespreking is gesloten.**

Artikelsgewijze bespreking

(De tekst aangenomen door de commissie voor de Financiën en voor de Economische Aangelegenheden is dezelfde als de tekst van het door de Kamer van volksvertegenwoordigers overgezonden ontwerp. Zie stuk Kamer 50-1861/3.)

De voorzitter. – De heer Steverlynck heeft amendement 1 ingediend (zie stuk 2-1339/2) dat luidt:

Een artikel 3 (nieuw) toevoegen, luidende:

“Art. 3. – In artikel 8 van dezelfde wet wordt na het eerste lid een nieuw lid toegevoegd, luidend als volgt:

In het kader van haar werkzaamheden kan ook de Commissie belast met de begeleiding van het Vast Comité van toezicht op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten inzage krijgen in de in het eerste lid bedoelde stukken.”

– **De stemming over het amendement wordt aangehouden.**

– **De aangehouden stemming en de stemming over het wetsontwerp in zijn geheel hebben later plaats.**

Wetsontwerp betreffende de meerwaarden bij vervreemding van bedrijfsvoertuigen (Stuk 2-1340) (Evocatieprocedure)

Algemene bespreking

De voorzitter. – De heer Ramoudt verwijst naar zijn schriftelijk verslag.

De heer Hugo Vandenberghe (CD&V). – Dit wetsontwerp is een gevolg van de wegblokkades door vrachtwagenchauffeurs in 2000, die ons nog allen voor ogen staan.

Het wetsontwerp voorziet in een vrijstelling van de belastingen op een meerwaarde die tot stand komt bij de vervreemding van een bedrijfsvoertuig als die meerwaarde wordt geherinvesteerd in een milieuvriendelijk bedrijfsvoertuig. Het wetsontwerp kan pas in werking treden bij koninklijk besluit, na goedkeuring door de Europese Commissie. Die goedkeuring werd tegen eind november 2002 verwacht. Ik neem aan dat ze nog niet werd gegeven.

Het ontwerp vereist vier maatregelen:

Ten eerste, een investering in activa, een vrijstelling herwaarderingsmeerwaarde bedrijfsvoertuigen, een nieuw artikel 44bis van het WIB 1992,

Ten tweede, de gespreide taxatiemeerwaarden, de wijziging

entamé dans l'une ou l'autre assemblée.

M. le président. – L'amendement déposé par M. Steverlynck a, je suppose, surtout pour objet d'éveiller l'attention du gouvernement sur la nécessité de prévoir des certificats de sécurité pour les membres du Comité permanent de contrôle des services de renseignement et de la commission du Suivi qui travaille sur les mêmes matières. Mais il est vrai que cela doit se régler d'une autre manière.

– **La discussion générale est close.**

Discussion des articles

(Le texte adopté par la commission des Finances et des Affaires économiques est identique au texte du projet transmis par la Chambre des représentants. Voir le document Chambre 50-1861/3.)

M. le président. – M. Steverlynck propose l'amendement n° 1 (voir document 2-1339/2) ainsi libellé :

Ajouter un article 3(nouveau), libellé comme suit :

« Art. 3. – À l'article 8 de la même loi, il est inséré, après l'alinéa 1er, un alinéa nouveau, rédigé comme suit :

« Dans le cadre de ses travaux, la Commission chargée du suivi du Comité permanent de contrôle des services de renseignements et de sécurité peut également prendre connaissance des pièces visées à l'alinéa 1er. » »

– **Le vote sur l'amendement est réservé.**

– **Il sera procédé ultérieurement au vote réservé ainsi qu'au vote sur l'ensemble du projet de loi.**

Projet de loi concernant les plus-values à l'occasion de l'aliénation de véhicules d'entreprise (Doc. 2-1340) (Procédure d'évocation)

Discussion générale

M. le président. – M. Ramoudt se réfère à son rapport écrit.

M. Hugo Vandenberghe (CD&V). – *Ce projet de loi est une conséquence des barrages routiers organisés par les camionneurs en 2000.*

Le projet de loi instaure une exonération d'impôt sur les plus-values réalisées à l'occasion de l'aliénation d'un véhicule d'entreprise lorsque cette plus-value est réinvestie dans un véhicule moins polluant. Le projet ne peut entrer en vigueur que par le biais d'un arrêté royal, après approbation de la Commission européenne. Cette approbation était attendue pour fin novembre 2002. Je suppose qu'elle n'est pas encore intervenue.

Le projet requiert quatre mesures :

Premièrement, un investissement en actifs, une exonération de la plus-value de réévaluation des véhicules d'entreprise, un nouvel article 44bis du CIR 1992 ;

Deuxièmement, l'étalement des plus-values fiscales, la modification de l'article 47 du CIR 1992 ;

van artikel 47 van het WIB 1992,

Ten derde, de investeringsaftrek, artikel 68-77 van het WIB 1992,

Ten vierde, de investeringsreserve, nieuw artikel 194^{quater} van het WIB 1992.

De maatregelen een, twee en vier vereisen een investering binnen een bepaalde termijn, die verschilt van geval tot geval en onderverdeeld is in maatregel één en twee, in een termijn bij gedwongen verwezenlijking, bijvoorbeeld bij brand of onteigening, en een termijn bij vrijwillige verwezenlijking van de meerwaarde.

De eerste maatregel, artikel 44bis, luidt: “de herbelegging moet uiterlijk bij de stopzetting van de beroepswerkzaamheid gebeuren en binnen een bepaalde termijn:

- 1) van een jaar na het verstrijken van het belastbare tijdperk waarin de schadeloosstelling is ontvangen voor meerwaarden vermeld in §1, tweede lid, 1°, en
- 2) van twee jaar vanaf de eerste dag van het kalenderjaar waarin de meerwaarden vermeld in §1, tweede lid, 2° zijn verwezenlijkt.”

De tweede maatregel is die van het gewijzigd artikel 47 §3: “de herbelegging moet uiterlijk bij de stopzetting van de beroepswerkzaamheid gebeuren en binnen een termijn:

- 1) die verstrijkt na drie jaar volgend op het einde van het belastbare tijdperk waarin de schadeloosstelling is ontvangen voor meerwaarden vermeld in §1, 1°.
- 2) van drie jaar vanaf de eerste dag van het belastbare tijdperk waarin de meerwaarden vermeld in §1, 2° zijn verwezenlijkt.”

Een derde maatregel voorziet in de aanpassing voor de investeringsaftrek en het vierde punt is het nieuwe artikel 194^{quater}: “een bedrag gelijk aan de investeringsreserve moet door de vennootschap worden geïnvesteerd binnen een termijn van drie jaar die aanvangt op de eerste dag van het belastbare tijdperk waarvoor de investeringsreserve is aangelegd en ten laatste bij de ontbinding van de vennootschap”. Ik heb daar lezing van gegeven en ik moet vaststellen dat niemand mij heeft kunnen volgen. Dat wilde ik juist aantonen. Al die maatregelen die door de regering worden voorgesteld, zijn bij normale lezing niet te begrijpen. Mijn vraag aan de regering is dus: kan het niet iets eenvoudiger geformuleerd worden? U weet hoe moeilijk het is een belastingwet te lezen. De normale burger die geacht wordt de belastingwetten te kennen, begrijpt er niets van. Ik dacht nochtans dat de paarsgroene meerderheid een echte sociale politiek zou voeren met begrijpelijke wettelijke termen die voor de burger onmiddellijk leesbaar zijn. Zoals u heeft kunnen horen is dat niet zo.

Ik heb twee bezwaren. Het eerste betreft de termijnen. Waarom bepaalt dit wetsontwerp één- en tweejarige termijnen, terwijl in andere gevallen drie jaar wordt voorgeschreven? Is een termijn van één of twee jaar in dit wetsontwerp niet te kort? Wat is de normale leveringstermijn van een vrachtwagen? Is het realistisch dat een vrachtwagen binnen een termijn van een jaar kan besteld en geleverd worden, opdat een belastingplichtige kan voldoen aan de voorwaarden van deze vrijstelling van meerwaarden op

Troisièmement, la déduction pour investissement, articles 6877 du CIR 1992 ;

Quatrièmement, la réserve d'investissement, nouvel article 194^{quater} du CIR 1992.

Les mesures 1, 2 et 4 requièrent un investissement dans un délai déterminé qui varie selon qu'il s'agit d'une réalisation forcée ou volontaire de la plus-value.

La première mesure, à savoir l'article 44bis, prévoit que « le emploi doit être effectué au plus tard à la cessation de l'activité professionnelle et dans un délai :

1° expirant un an après la fin de la période imposable de perception de l'indemnité s'il s'agit de plus-values visées au §1er, alinéa 2, 1° ;

2° de deux ans prenant cours le premier jour de l'année civile de réalisation des plus-values visées au §1er, alinéa 2, 2°. »

La deuxième mesure consiste en l'article 47, §3, dont le texte néerlandais a été modifié : « Le emploi doit être effectué au plus tard à la cessation de l'activité professionnelle et dans un délai :

1° expirant trois ans après la fin de la période imposable de perception de l'indemnité s'il s'agit de plus-values visées au §1er, 1° ;

2° de trois ans prenant cours le premier jour de la période imposable de réalisation des plus-values visées au §1er, 2°. »

Une troisième mesure prévoit l'adaptation de la déduction pour investissement et le quatrième point constitue le nouvel article 194^{quater} : « Un montant égal à la réserve d'investissement doit être investi par la société dans un délai de trois ans prenant cours le premier jour de la période imposable pour laquelle la réserve d'investissement est constituée, et au plus tard à la dissolution de la société. »

J'ai lu ces articles et personne n'a pu me suivre. C'est précisément ce que je voulais démontrer. Toutes ces mesures sont incompréhensibles. Je demande donc au gouvernement si son projet ne peut être formulé plus simplement. Le citoyen qui est censé connaître les lois fiscales n'y comprend rien. Je pensais pourtant que la majorité arc-en-ciel mènerait une véritable politique sociale en employant des termes légaux faciles à comprendre pour le citoyen. Ce n'est pas le cas.

J'ai deux objections à formuler. La première concerne les délais. Pourquoi le projet prévoit-il des délais d'un et deux ans alors qu'un délai de trois ans est prescrit par ailleurs ? Quel est le délai normal de livraison d'un camion ? Est-il réaliste de prévoir un délai d'un an pour la commande et la livraison d'un camion à un contribuable qui souhaite bénéficier de l'exonération sur les plus-values réalisées sur des véhicules d'entreprise ? Il s'agit de véhicules écologiques. Le délai de livraison de ces véhicules ne sera-t-il pas plus long que le délai normal ?

Ma deuxième remarque porte sur la notion de « période imposable » au lieu d' « année civile ». Dans tous les cas, il est fait référence à la période imposable sauf dans ce projet. À l'impôt des personnes physiques, la période imposable correspond à l'année civile. Il n'y aura pas de différence dans la pratique. L'exonération des plus-values s'applique

bedrijfsvoertuigen? Het gaat om nieuwe, ecologische voertuigen. Mag niet verwacht worden dat de leveringstermijn voor dergelijke bedrijfsvoertuigen langer zal zijn dan de normale leveringstermijn?

Mijn tweede opmerking betreft het begrip 'belastbaar tijdperk' in plaats van 'kalenderjaar'. In alle gevallen wordt er verwezen naar het belastbaar tijdperk, met uitzonder van dit wetsontwerp, met betrekking tot de vrijwillig verwezenlijkte meerwaarden op bedrijfsvoertuigen. In de personenbelasting valt het belastbaar tijdperk samen met het kalenderjaar. In de praktijk zal er geen verschil zijn. De vrijstelling voor verwezenlijkte meerwaarden op bedrijfsvoertuigen is evenwel tevens van toepassing in de vennootschapsbelasting. Het belastbaar tijdperk in een vennootschapsbelasting varieert naargelang van het boekjaar dat eventueel verkort of verlengd kan worden. Is deze maatregel ook van toepassing op vennootschappen? Waarom wijkt de minister in dit ontwerp af van het gebruikelijke begrip belastbaar tijdperk? Geeft dit geen problemen in de vennootschapsbelasting wanneer zij niet per kalenderjaar boekhouden?

De heer Didier Reynders, minister van Financiën. – Het doel van het ontwerp is inderdaad niet de vereenvoudiging. Het gaat om een gunstige fiscale maatregel voor de vervoerders. De tekst van het ontwerp is een goede tekst, die voorvloeit uit de onderhandelingen met de sector. Het is een belangrijke fiscale maatregel voor een sector met veel mogelijkheden.

We zullen waarschijnlijk nog wel eens fiscale maatregelen moeten nemen. Die zullen niet echt vereenvoudigingen omvatten. Ze zullen zelfs terugwerkende kracht hebben en, zoals in dit geval, voor een groot aantal belastingplichtigen gunstig zijn.

De heer Hugo Vandenberghe (CD&V). – Ik heb geen bezwaar tegen de maatregel, ook niet als hij ingewikkeld is. Ik heb wel bezwaar tegen de ingewikkelde formulering. De kracht van de wetgever is dat hij ingewikkelde zaken eenvoudig kan formuleren. Ik betwist het initiatief zelf niet.

– **De algemene bespreking is gesloten.**

Artikelsgewijze bespreking

(De tekst aangenomen door de commissie voor de Financiën en voor de Economische Aangelegenheden is dezelfde als de tekst van het door de Kamer van volksvertegenwoordigers overgezonden ontwerp. Zie stuk Kamer 50-1973/3.)

– **De stemming over het wetsontwerp in zijn geheel heeft later plaats.**

De voorzitter. – We zetten onze werkzaamheden voort vanmiddag om 15.00 uur.

(De vergadering wordt gesloten om 12.05 uur.)

Berichten van verhindering

Afwezig met bericht van verhindering: de heer Steverlynck, wegens andere plichten.

– **Voor kennisgeving aangenomen.**

toutefois aussi à l'impôt des sociétés où la période imposable varie en fonction de l'exercice comptable. Cette mesure s'applique-t-elle aussi aux sociétés ? Pourquoi le ministre s'écarte-t-il dans ce projet de la notion usuelle de période imposable ? Cela ne posera-t-il pas de problème à l'impôt des sociétés si les entreprises n'établissent pas leur comptabilité par année civile ?

M. Didier Reynders, ministre des Finances. – *L'objectif de ce projet n'est en effet pas la simplification. Il s'agit d'une mesure fiscale favorable pour les transporteurs. Ce projet est un bon texte qui résulte des négociations avec le secteur. C'est une mesure fiscale importante pour un secteur aux larges possibilités.*

Nous serons probablement encore amenés à prendre, de temps à autre, des mesures fiscales. Celles-ci ne constitueront pas de véritables simplifications ; elles seront même rétroactives et auront, comme dans le cas présent, un impact positif pour un grand nombre de contribuables qui les attendent.

M. Hugo Vandenberghe (CD&V). – *Je n'ai aucune objection à l'égard de cette disposition, encore qu'elle soit complexe. Par contre, j'é mets des réserves sur son libellé très compliqué. La force du législateur est d'énoncer clairement des choses compliquées. Je ne conteste pas l'initiative.*

– **La discussion générale est close.**

Discussion des articles

(Le texte adopté par la commission des Finances et des Affaires économiques est identique au texte du projet transmis par la Chambre des représentants. Voir le document Chambre 50-1973/3.)

– **Il sera procédé ultérieurement au vote sur l'ensemble du projet de loi.**

M. le président. – Nous poursuivrons nos travaux cet après-midi à 15 h 00.

(La séance est levée à 12 h 05.)

Excusés

M. Steverlynck, pour d'autres devoirs, demande d'excuser son absence à la présente séance.

– **Pris pour information.**